

SUOJELUALUEEN PERUSTAMINEN JA VAIKUTUS MET- SÄSTYKSEEN METSÄSTYSLAIN 8 § VAPAAN METSÄS- TYSOIKEUDEN ALUEELLA

Valkola Martti

Opinnäytetyö
Tekniikka ja liikenne
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2018

Tekniikka ja liikenne
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

Tekijä	Martti Valkola	Vuosi	2018
Ohjaaja	Aune Rummukainen		
Työn nimi	Suojelualueen perustaminen ja vaikutus metsästyksen metsästyslain 8 § vapaan metsästysoikeuden alueella		
Sivu- ja liitesivumäärä	48 + 5		

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Pohjoisen-Suomen runsaiden suojelualueiden vaikutuksia metsästyslain 8 §:n mukaisen vapaan metsästysoikeuden toteutumiseen. Työssäni käsittelen luonnonsuojelualueiden perustamista, perustamisen historiaa sekä tulevaisuuden näkymiä.

Opinnäytetyön tärkeimpinä tietolähteinä käytettiin Euroopan unionin komission, Natura 2000 alueiden suojelun ja käytön ohjeita, Metsähallituksen julkaisemia luonnonsuojelujulkaisuja. Lainsäädäntö asetuksineen oli myös keskeinen tiedonkeruunlähde. Opinnäytetyötä varten laadittiin kyselytutkimus, joka toteutettiin sähköpostin välityksellä. Tutkimuskysely lähetettiin Riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille. Kyselyssä vastattiin annettuihin vaihtoehto kysymyksiin ja vastaukset palautettiin lähettäjälle sähköpostilla.

Tutkimuskyselyn vastaukset antoivat kuvan toiminnanohjaajien mielipiteistä suojelualueiden vaikutuksista tutkimusalueella. Tutkimuksen tärkeimpänä tuloksena tuli esille vastaajien yksimielinen näkökanta metsästyslain 8 §:n säilyttämisestä koskemattomana. Luvansaamisen mahdollisuuksista moottoroidun ajoneuvon käytöstä suojelualueella antoi tutkimustulokset hyvää lisätietoa. Suurriistan metsästyksen ongelmista suojelualueilla sekä riistanhoitoon liittyvistä ongelmakohdista tuli myös uutta tietoutta.

Technology, Communication and
Transport
Degree Programme of Land Surveying
Bachelor of Engineering

Author	Martti Valkola	Year	2018
Supervisor	Aune Rummukainen		
Subject of thesis	Establishment of a Nature Reserve and its Effect on Hunting in an Area Where Hunting is Allowed Under Section 8 of the Hunting Act		
Number of pages	48 + 5		

The purpose of the thesis was to find out the effects of the extensive protection areas in Northern Finland on the realization of the free hunting grounds under Section 8 of the Hunting Act. The thesis dealt with the establishment of nature conservation areas, the history of the establishment and the prospects.

The most important data sources of the thesis were the guidelines of the European Union Commission, the protection and use of Natura 2000 sites and the nature conservation publications published by Metsähallitus. Legislation with regulations was also a key source of data collection. A questionnaire was sent via email to the Game Management Associations. The respondents replied to the given multiple-choice questions and returned the replies by email.

The responses to the survey questionnaire gave an overview of the managers' views on the impact of the protected areas in the research area. The most important result of the study was the unanimous view of the respondents regarding the preservation of Section 8 of the Hunting Act intact. The research results gave further information on the possibilities for authorization to use a motorized vehicle in the conservation area. The study also gave solutions to the problems concerning hunting large wild game in the conservation areas and to the problems of game management.

Key words

EU, Natura 2000, conservation, right of use

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 SUOJELUALUEISTA.....	9
2.1 Suojelualueiden käsitteistöä	9
2.2 Suomen luonnonsuojelun alku.....	10
2.3 Euroopan unionin direktiivit	14
2.4 Natura-arvioinnit ja -suunnitelmat	16
3 SUOJELUALUEEN MUODOSTAMINEN.....	19
3.1 Kansallispuisto.....	19
3.2 Luonnonpuisto	20
3.3 Muut luonnonsuojelualueet	22
3.4 Erämaa-alueet	23
3.4.1 Soidensuojelualueet	23
3.4.2 Vanhojen metsien suojelualueet	24
3.4.3 Lehtojen suojelualueet	25
3.4.4 Yksityismaiden suojelualueet (YSA).....	25
4 LUONNONSUOJELU JA METSÄSTYS	27
4.1 Riistanhoidon organisaatio.....	27
4.2 Metsästyksen historiaa	28
4.3 Metsästyslain 8 §:n nautintaoikeuden ulottuvuus.....	29
4.4 Metsästys suojelualueella	32
5 TUTKIMUS	33
5.1 Tutkimuksen rinnastettavuus	33
5.2 Tutkimuksen toteutus.....	33
5.2.1 Suojelualueet tutkimusalueella	35
5.2.2 Metsästys suojelualueella	38
5.2.3 Riistanhoito- ja suoja-alueet	39
5.2.4 Sanallisia mielipiteitä	41
6 POHDINTA	42
7 LÄHTEET	45
8 LIITTEET	48

ALKUSANAT

Tekemäni opinnäyte työ oli ajallisesti pitkäkestoinen johtuen suurimmalta osin omista kiireistäni. Ensiksi haluan kiittää vaimoani ja perhettäni tuesta ja kannustuksesta opiskeluni eri vaiheissa. Haluan kiittää myöskin opinnäytetyöni ohjaajaa Aune Rummukaista opastamisesta sekä kannustuksesta työni eri vaiheissa. Kiitokset Leena Ruokaselle opintojen kielellisestä ohjauksesta.

KÄYTETYT MERKIT JA LYHENTEET

EU	Euroopan unioni
IUCN	Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto
Natura 2000	EU:n laajuinen suojelualue verkosto
Rhy	Riistanhoitoyhdistys
SAC	Erityisten suojelutoimien alue
SCI	Sites of Community Importance
SPA	Tärkeä erityissuojelualue
YM	Ympäristöministeriö
YSA	Yksityinen luonnonsuojelualue

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena oli suojelualueen vaikutus metsästykseseen metsästyslain 8 §:n mukaisen vapaan metsästysoikeuden alueella. Tarkoitukseni oli selvittää suojelualueiden käytännön eroavaisuutta metsästyksen näkökulmasta verrattuna ei suojelussa oleviin valtion maihin.

Suomessa voidaan katsoa luonnonsuojelun alkaneen lakisääteisesti vuonna 1923, jolloin annettiin ensimmäinen luonnonsuojelulaki (71/1923). Sen 1 §:ssä oli tasavallan presidentillä mahdollisuus päättää eduskunnan suostumuksella jonkin valtiolle kuuluvan alueen erotettavaksi suojelualueeksi. Saman lain 9 § antoi myöskin yksityiselle maanomistajalle mahdollisuuden perustaa suojelualue omistamalleen maalle. Maaherralle esitetyn hakemuksen perusteella maaherran tuli hankkia lausunto luonnonsuojeluvalvojalta. Jos luonnonsuojeluvalvoja katsoi suojelutarpeen tarpeelliseksi, hän antoi puoltavan lausunnon suojelutarpeesta. Kunnanvaltuuston puoltavan lausunnon perusteella saattoi maaherra määrätä alueen rauhoitetuksi ja merkittäväksi maarekisteriin. (Luonnonsuojelulaki 71/1923 1:1 §, 2:9 §.)

Metsästyksen perustemme on laadittu jo vuonna 1347, kun Suomi oli Ruotsin vallan alla. Tällöin säädettiin ns. ”Maunu Eerikinpojan maalailla”, metsästysoikeus kuulumaan maanomistukseen. Metsästyslaissa tuli vuonna 1934 säännös, joka teki merkittävän poikkeuksen aiemman maanomistuksen sidonnaisuudesta metsästyksen. Laissa annettiin ensimmäistä kertaa poikkeus maanomistuksen suhteen metsästykseseen. Laissa määriteltiin eräänlainen ”nautintaoikeus” Lapin läänissä asuville sekä eräiden Oulun läänin kuntien, kuntalaisille ns. vapaa ”metsästysoikeus kunnassa oleviin valtionmaihin”. Lailla haluttiin turvata pohjoisen Suomen heikossa tilassa olevien asukkaiden toimeentulo aikana, jolloin muuta ansiota ei alueella ollut. (Salmi & Salmi 2005 4-6.)

Metsähallituksella liikelaitoksena on tietysti omat näkökantansa vapaan metsästysoikeuden säilyttämisestä. Oman kuntansa valtionmailla metsästäväistä on noin 70 % alueella vakituisesti asuvaa väestöä. Alueellisten metsästyslupien myynti pienriistan metsästykseseen lisääntyisi voimakkaasti, jos päätös metsästyslain 8 §:n lakkauttamisesta jossain vaiheessa toteutuisi. Asia on vuosien saatossa ollut

aina välillä esillä. Vapaan metsästysoikeuden laajeneminen kuntaliitosten myötä on kuitenkin saatu pysäytettyä vuoden 2014 tilanteeseen.

Aiheeni tärkeimpänä lähdemateriaalina toimi lainsäädäntö. Luonnonsuojelu sekä metsästys nojaavat ja perustuvat suurimmalta osin eri aika kausina annettuihin lakeihin ja asetuksiin. Luonnonsuojelualueiden hallintaan, hoitoon ja käyttöön vaikuttaa noin 77 kpl erilaisia lakeja ja asetuksia (Metsähallitus 2014, 127-128). Metsähallituksen tuottamat tutkimukset sekä erilaiset julkaisut antoivat runsaasti tietoa suojelun tämän hetken tilasta ja suuntauksesta.

Ollessani opintoihin liittyvässä työharjoittelussa Maanmittauslaitoksella pääsin tekemään suojelualueeseen liittyviä töitä ja sitä kautta perehtymään aihealueeseen. Tekemäni opinnäytetyöni aihealueen valintaan vaikutti myös halu selvittää omalla asuinalueellani olevien runsaiden suojelualueiden vaikutus tulevaisuuden metsästykseseen.

Opinnäytetyötäni varten tekemäni tutkimuskyselyn osoitin tutkimusalueen riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille. Kyselyn suoritin sähköpostikyselynä, koska kaikilla toiminnanohjaajilla on työnsä puolesta sähköpostiosoite käytössä. Kyselylomakkeen laadin Word-tiedostopohjalle ja kysymykset esitin lähinnä vaihtoehtokysymyksinä. Kyselyyn vastasi 18 toiminnanohjaajaa 32:sta.

Tutkimukseni tarkoitus oli tuottaa tietoa pohjoisen metsästäjiä koskevan vapaan nautintaoikeuden tulevaisuudesta. Tämän nautintaoikeuden säilyttäminen on tulevaisuudessakin tärkeä huomioiden alueen harrastusmahdollisuudet sekä alueen asuttuna pysymisen kannalta. Hirvenmetsästys on syksyisin ehkä suurin ja huomattavin metsästystapahtuma, joka yhdistää alueen väestöä sukupuoleen katsomatta. Metsästysseurojen hirvenpyynnistä tapahtuu suuri osa valtionmailla, jotka ovat metsästysseuralle vuokrattujen yksityismaiden yhteydessä.

2 SUOJELUALUEISTA

2.1 Suojelualueiden käsitteistöä

Luonnonsuojelualueella tarkoitetaan vanhan luonnonsuojelulailla (71/1923) perustettuja luonnonsuojelualueita. Valtion hallinnassa oleville maa-alueille perustettavat suojelualueet perustetaan lailla tai asetuksella. Yksityisella maalla luonnonsuojelutarkoituksessa perustettavasta luonnonsuojelualueesta tekee päätökset Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (ELY). (Metsähallitus 2014, 21.)

Luonnonsuojelulain (1996/1096) mukaan valtion luonnonsuojelualueiksi määrittään kansallispuistot, luonnonpuistot ja muut luonnonsuojelualueet. Perustamisen tulee perustua luonnonsuojelusta annettuihin säädöksiin. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 3:11§,12§,17§.) Muussa luonnonsuojelutarkoituksessa perustettu alue ei ole ilman erillistä **perustamispäätöstä** luonnonsuojelualue. Näin ollen myöskään Natura-2000 alueet eivät ole automaattisesti luonnonsuojelualueita vaan vaativat erillisen perustamispäätöksen. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 10:64§.)

Suojelualueella käsitetään luonnonsuojelulailla perustettujen luonnonsuojelualueiden lisäksi erämaalailla perustettuja erämaa-alueita sekä luonnonsuojelualuetarkoituksiin varattuja alueita. Näihin alueisiin luetaan luonnonsuojeluohjelma-alueet, luonnonsuojelulailla toteutettavat Natura-alueet ja kaavojen luonnonsuojelualuevaraukset. (Metsähallitus 2014, 21.)

Yksittäisten suojelualueen luokittelu lähtee kansallisesta periaatteesta, jolloin se perustuu suojelualueen perustamissäädöksiin, hoidon suunnitelmiin sekä suojelutavoitteisiin. Luokittelu perustuu kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) suojelualueluokkaan, jossa kullekin määritelmän täyttävälle suojelualuetyypille määritellään periaatteellinen suojelualueluokka. IUCN:n suojelualueluokat ja niiden tarkemmat määritelmät löytyvät taulukoina Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja sarjan julkaisusta 2014 B203. (Metsähallitus 2014, 129-131.)

Suojelualueverkolla käsitetään ja siihen luetaan edellisten suojelualueiden lisäksi mm. kaavoilla suojellut ja suojeluun varatut kohteet ja alueet (tarkoittaa

muita kuin luonnonsuojelualuevarauksia). Suojelualueverkostoon kuuluvat myös Natura 2000 -verkoston, ei luonnonsuojelulain keinoin toteuttavat alueet. Suojeluverkko käsittää myös eräät *kansainvälisiin suojeluohjelmiin ja sopimuksiin* kuuluvat alueet (esim. Ramsar- ja Itämeren suojelu- eli BSPA-alueet). Suojelualueverkko sisältää myös luontopalvelujen hoidossa olevat valtion *retkeilyalueet* ja Metsähallituksen perustamat *suojelumetsät*, joiden hoidossa ja käytössä näitä suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteita noudatetaan soveltuvin osin (Metsähallitus 2014, 21.)

2.2 Suomen luonnonsuojelun alku

Suomessa annettiin ensimmäinen luonnonsuojelulaki (71/1923) jo vuonna 1923. Laki antoi tasavallan presidentille eduskunnan suostumuksella mahdollisuuden päättää, jonkin valtiolle kuuluvan alueen säilyttämisestä koskemattomana ja erottaa se yleiseksi suojelualueeksi (Luonnonsuojelulaki 71/1923 1:1 §.) Luonnonsuojelun tarkoituksena ja pyrkimyksenä oli luoda keinot, joilla voitaisiin suojella yksittäisiä luonnossa uhanalaisiksi koettuja lajeja. Aluksi suojelutoimenpiteitä pyrittiin toteuttamaan lähinnä erimuotoisilla rauhoituksilla. Pyrkimyksenä oli luoda metsästys- ja kalastussäädösten avulla kala- ja riistakannan suojeluun sopivia suojelutoimenpiteitä. Suojelutoiminnan alkuaajoista lähtien on huomioitu myös luonto ja sen arvokkaan korvaamattoman monimuotoisuuden vaaliminen tuleville sukupolville. Erilaisten luonnonmuistomerkkien suojelu aloitettiin myös luonnonsuojelualueiden perustaminen yhteydessä. (Luonnonsuojelulaki 71/1923; Metsähallitus 2018a.)

Suomen kaksi ensimmäistä kansallispuistoa, Pyhätunturi ja Pallas-Ounastunturi, perustettiin vuonna 1938. Pyhätunturin kansallispuisto laajeni vuonna 2005, kun siihen liitettiin viereisen Luoston tunturialue. (Kuvio 1) Kansallispuisto sai samalla uudeksi nimekseen Pyhä-Luoston kansallispuisto. (Metsähallitus 2018c.) Vuonna 1938 perustettiin myös Suomen kaksi ensimmäistä luonnonpuistoa, Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot. Vuoden 1956 aikana perustettiin seuraavat seitsemän kansallispuistoa. (Metsähallitus 2014; 2018a) ”Vuosina 1976–1996 hyväksyttiin kansallis- ja luonnonpuisto-ohjelma sekä soiden, lintuvesien, lehtojen, rantojen ja vanhojen metsien suojeluohjelmat” (Metsähallitus 2014, 27).

Kuvio 1. Jylhää Isokuraa Pyhä-Luoston kansallispuistosta (Pakkanen)

Suojelualueiden perustamiseen vaikuttavia tekijöitä

Luonnonsuojelun ylin viranomainen Suomessa on ympäristöministeriö, jolle kuuluu toteutuksen ylin valvonta ja ohjaus. ELY-keskus toimii suojelualuehankkeiden valvojana sekä edistää maisemansuojelua omalla toimialueellaan. Laissa kunnille on annettu myös velvoite edistää luonnon- ja maisemansuojelua oman kuntansa alueella. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 1:6 §.) Suojelualueiden perustaminen toteutetaan luonnonsuojelulain ja -asetusten mukaisesti. Toteutuksessa noudatetaan suojelualueen **perustamissäädöksissä** annettuja ohjeistuksia. Luonnonsuojelulain (1996/1096 1:1 §) tärkeimpänä tavoitteena ovat:

1. luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen
2. luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen
3. luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävän käytön tukeminen
4. luonnontuntemuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisääminen
5. luonnontutkimuksen edistäminen.

Luonnon sekä maiseman suojelu ovat luonnonsuojelulain keskeisintä soveltamisalaa. (Luonnonsuojelulaki 1096/1996 1:1-2 §.)

Alue voidaan varata luonnonsuojelullisiin tarkoituksiin ja laatia sille ympäristöministeriön hyväksymä luonnonsuojeluohjelma, jos alueella katsotaan olevan valtakunnallisesti merkittäviä luonnonarvoja (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 2:7-8 §). Vuoden 2013 lopussa oli Luontopalveluiden hoidossa 438 jo perustettua luonnonsuojelualueita. Luontopalvelut hoitavat myöskin 2 500 kpl vielä perustamattomia suojelukohdetta. Näistä tullaan perustamaan tulevaisuudessa noin tuhat uutta suojelualueita. Loput alueet liitettäisiin vanhoihin jo perustettuihin suojelualueisiin. Pinta-alaltaan n. 800 000 ha olevat suojelualueet sijoittuvat lähinnä Pohjois-Suomeen. (Metsähallitus 2014, 29,113.) Perustettaville alueille tulee valmistella perustamissäädökset, ennen kuin niitä voidaan alkaa valmistelemaan virallisiksi suojelualueiksi. Usein sekoitetaan **viralliset** suojelualueet vasta **varausvaiheessa** oleviin suojelualueisiin ja tästä syystä tulee ristiriitoja alueen käytön suhteen.

Suojelualueen perustaminen käsittää säädösvalmistelun, kiinteistönmuodostamisen sekä perustetun kiinteistön rajojen merkitsemisen maastoon. Säädösvalmistelussa perustiedot suojelualueesta toimittaa Metsähallitus. Karttojen ja suojelualueeseen vaikuttavien tahojen kanssa yhteistyön ylläpito kuuluu myöskin Metsähallitukselle. Ympäristöministeriön vastaa perustamissäännösten laadinnasta ja lausuntakierrosten hoitamisesta. Luonnonsuojelulain 1996/1096 21 §:n mukaan perustettava luonnonsuojelualue tulee perustaa omaksi kiinteistöksi. Maanmittauslaitoksen 21.5.2010 antamalla ”Ohje luonnonsuojelualueiden muodostamisesta suojelukiinteistöksi” -ohjeistuksessa määritellään kriteerit ja ohjeet, joita valmiin suojelualuekiinteistön tulee täyttää (Metsähallitus 2014, 114). Ohjeistus perustuu luonnonsuojelulain 1996/1096 21 § antamaan säädökseen (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 3:21 §).

Maankäytön kannalta olisi hyvä saada myös kaikki suojelualuekohteet mahdollisimman pikaisesti toteutettua. Hankkeiden keskeneräisyys haittaa valtakunnallista alueidenkäytön suunnittelua sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien kaavoitus tarpeiden toteuttamista. (Metsähallitus 2014, 35.) Luonnon monimuotoisuutta ja kestävä kehitystä pyritään turvaamaan muidenkin keskeisten lakien ja asetusten avulla. Pohjois-Suomessa tuovat oman lisä vaikutuksen erämaalaki,

metsästyslaki, maastoliikennelaki sekä maa-aineslaki. (Ympäristöministeriö 2013.)

Erämaalailla pyritään säilyttämään suojeltavan alueen erämaaluonne koskemattomana alkuperäiskansojen luontaiselinkeinojen turvaamiseksi (Erämaalaki 1991/62 1 §). Eduskunnan päätöksen mukaisesti lakia sovelletaan vuonna 1991 Pohjois-Suomeen perustettuihin kahteentoista erilliseen erämaa-alueeseen (Erämaalaki 1991/62 2-3 §, 12 §). Metsähallitus vastaa erämaa-alueiden hallinnasta, hoidosta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien teosta. Suojelualueelle laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaa ympäristöministeriö. (Erämaalaki 1991/62 7 §, 10 §.)

Metsästyslaissa määritellään ohjeet ja säännöt metsästämisestä luonnonsuojelualueella. Suojelualueen halutaan olevan mahdollisimman luonnontilainen ja siksi suojelualueen suunnittelussa on myöskin kiinnitetty huomiota metsästyseen ja kalastukseen alueella. Metsästyksellä katsotaan olevan vaikutus luonnon omaan, eläinlajien keskinäiseen kantojen säätelyyn. Suojelualueilla haluttaisiin suojelullisin perustein eläin- ja eliölajien keskinäistä suhdetta säätelevän ainoastaan luonnon omat prosessit. Perustamissäädöksessä määritellään myöskin metsästystä koskevat asiat suojelualueella. (Metsästyslaki 1993/615.)

Eri vuosikymmenillä tehdyissä suojelualueiden perustamissäädöksissä on havaittavissa jonkin verran eroavaisuutta metsästyksen suhteen. Eläinsuojelulain (247/1996) säädökset ovat myöskin voimassa luonnonsuojelualueella. (Metsästyslaki 1993/615 1:1 §.) Metsästyslain tärkein ja vaikuttavin pykälä luonnonsuojeluun liittyen on metsästyslain 8 §. Pykälässä määritellään asuinkuntansa ”vanha nautintaoikeus”, kotikuntansa valtion maihin ja sen alueellinen ulottuvuus (Metsästyslaki 1993/615 2:8-9 §, Laki metsästyslain 8 § muuttamisesta 1427/2014 8 §.) Kotikuntalaki määrittää kotikunnaksi sen kunnan, jossa henkilö asuu. Kotikunta ja sen määrittäminen ovat tärkeitä metsästyslain 8 § toteutumisen kannalta. Lailla halutaan turvata Pohjois-Suomen asukkaille heidän nautintaoikeutensa säilyminen lain alkuperäisessä tarkoituksessa. (Kotikuntalaki 1994/201 2:2-3 §.) Luonnonsuojelu ja alueella suoritettava metsästys sekä liikku-
misen tarve maastossa tulisi kohdata suojelualueen suunnittelussa.

Maastoliikennelain tarkoitus on ehkäistä haittoja, joita liikkumisesta suojelualueella moottoriajoneuvolla luonnolle voi aiheutua. Lakia sovelletaan moottoroidun ajoneuvon käyttöön maastossa sekä moottorikelkkareitillä. (Maastoliikennelaki 1995/1710 1:1-3 §.) Liikkumisesta maastossa moottoroidulla ajoneuvolla päättää pääsääntöisesti alueen omistaja tai haltija. Moottoriajoneuvolla liikkumisesta kaikilla valtion maa-alueilla mukaan lukien suojelualueet antaa luvan Metsähallitus. Viranomaistehtäviä varten on maastoliikennelain 4 § poikkeus. Pykälä antaa erikoisluvan liikkumiseen erilaisia viranomaistehtäviä hoidettaessa. Poronhoitoon elinkeinona liittyvä liikkumistarve määritellään myös samassa pykälässä. Valtioneuvosto voi kieltää erikseen jonkin ajoneuvotyyppin käytön maastossa (esim. luonnonsuojelualue), jos se aiheuttaa huomattavaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää moottoriajoneuvon käytön paikallisesti, ehkäistäkseen 1 § mukaisten haittojen syntymisen luonnolle ja ympäristölle. (Maastoliikennelaki 1710/1995 1:1§, 2:7-8 §.)

Maa-aineslain tavoitteena on turvata kestävä kehitys suojelualueella sekä näiden välittömässä läheisyydessä luonnonsuojelulliset näkökannat huomioon ottaen. Poikkeuksena lain soveltamisalaan on kaivoslaki (621/2011) sekä maa-ainesten otto vesialueilla, joihin vaaditaan vesilain (587/2011) mukainen alueviraston myöntämä lupa. (Maa-aineslaki 555/1981 1-3 §.)

2.3 Euroopan unionin direktiivit

Euroopan unioni lainsäädäntö tuntee kahdenlaista säädöstyyppiä EU-asetus ja direktiivi. **EU:n asetus** eli säädös sitoo kaikkia jäsenvaltiota sekä sen kansalaisia ilman kansallista täytäntöönpanoa. **Direktiivi** on jäsenvaltiolle suunnattu säädös, joka velvoittaa jäsenvaltiota, mutta ei sen kansalaisia. Jäsenvaltion tulee toimeenpanna direktiivi ja säätää valtiollisen tason lait, joilla direktiivin velvoitteet voidaan toteuttaa ja täytäntöön panna. (Similä & Suvantola 2011, 40-42.)

Ensimmäinen Euroopan unionin (EU) hyväksymä luonnonsuojelusäädös on vuodelta **1979**. Säädetyllä **lintudirektiivillä** oli pyrkimys luoda lintujen kannalta tärkeäksi katsottuja erityissuojelualueita SPA (Special protection area). (Ympäristö-

ministeriö 2015.) Natura 2000 -verkosto perustettiin **1992**, jolloin luotiin edellytykset jäsenmaille perustaa erityisten **luontodirektiivin** mukaisia suojelutoimien alueita SAC (Special area of conservation). (Natura 2000.)

Natura 2000 -hankkeen perustamisen tärkein ajatus on ollut Euroopan luonnonperinnön säilyttäminen mahdollisimman alkuperäisenä ja koskemattomana tuleville sukupolville. Tämän ajatuksen pohjalta perustettiin EU:n laajuinen Natura 2000 -verkosto huolehtimaan tärkeiden luontotyyppien ja lajien säilymisestä. Euroopan unionin 28 jäsenmaan alueella on yhteisön tärkeinä pitämiä lajeja noin 1 200 kpl ja erilaisia luontotyyppejä noin 200 kpl. Suomesta löytyy suojeltavaksi esitetyistä direktiivilajeista 132 kpl ja **luontotyyppin** direktiiviin kuuluvia 69 kpl. (Metsähallitus 2014, 29; Metsähallitus 2018d.) Euroopan laajuisesti suhteutettuna Suomi on luontotyypeiltään runsas ja eläin lajistoltaan monipuolinen. Tämä osaltaan selittää Suomen suurta suojelualue määrää suhteessa maa pinta-alaan. Suojelualueita Natura 2000 ohjelmissa on noin 15 % Suomen pinta-alasta.

Kansainvälisiä Natura-alueita koskevan säännösten mukaan Manner-Suomen osalta SAC-alueet tuli voimaan 2015 ympäristöministeriön antamalla asetuksella (354/2015). Lisäksi Suomen komissiolle ilmoittamia kansallisia lintudirektiivin mukaisia SPA-alueita on 468 ja ne kattavat osittain päällekkäinkin SAC-alueiden kanssa maan kokonaispinta-alasta 8 %, eli 3,1 miljoonaa hehtaaria. SCI-alue-luokituksen mukaisia SAC-luontodirektiivi alueita on Suomessa 1721 ja ne kattavat Suomen kokonaispinta-alasta 12.4 %, eli 4,8 miljoonaa hehtaaria. Maantieteellisesti Suomi kuuluu boreaaliseen vyöhykkeeseen pois lukien pohjoisin Lappi, joka määritellään kuuluvaksi alpiiniseen vyöhykkeeseen. (Ympäristöministeriö 2015.)

Euroopan mailla on mahdollisuus ilmoittaa omia, sopivaksi katsomiaan alueita liitettäväksi Natura 2000 -verkostoon. Lopullisen päätöksen liittamisestä tekee Euroopan komissio. EU nimeää alueen luontodirektiivin mukaiseksi SCI (Sites of Community Importance) alueeksi, jonka jälkeen jäsenmaa määrittelee alueensa erityisen suojelutoimien alueiksi eli SAC-alueiksi. Jäsenmailla on myös mahdollisuus ilmoittaa komissiolle erilaisia lintudirektiivin mukaisia SPA-alueita otettavaksi suojeluun. (Ympäristöministeriö 2015.) EU:n komissio hyväksyi vuonna

2017 Suomen ehdotuksesta Pohjois-Lapin alpiiniseen vyöhykkeeseen perustettavaksi 19 kpl uutta suojelualuetta. Perustettavien alueiden yhteinen pinta-ala on noin 17 900 km². Metsähallituksen hallinnoimasta ja luontopalveluiden kautta hoitamasta noin 50 000 km² alueesta on valtion maita noin 80 %. (Metsähallitus 2018b.)

2.4 Natura-arvioinnit ja -suunnitelmat

Natura-alueiden arviointia käsitellään EU-komission, Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö ohjeessa ”luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset” sekä luonnonsuojelulaissa 1996/1096, 65-66 §. (Euroopan komissio 2000; Luonnonsuojelulaki 1996/1096 10:65-66 §; Ympäristöministeriö 2013.)

Lähelle Natura-alueita sijoittuvien hankkeiden osalta on tehtävä ns. Natura-arviointi (Kuvio 2). Arvioinnin tehtävänä on suojata Natura-aluetta ulkoapäin tulevilta uhkatekijöiltä. Valtioneuvosto myöntää luvan Natura-alueen suojeluhankkeelle. Luvan myöntämisen edellytys on arvioinnin tekeminen suojelun tavoitteiden toteutumisesta. Natura-alueiden muodostamisen kannalta on tärkeä arvioida mahdollisesti suojelualuetta lähelle tulevien hankkeiden vaikutukset suojelualueeseen (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 10:65 §; Metsähallitus 2016d.)

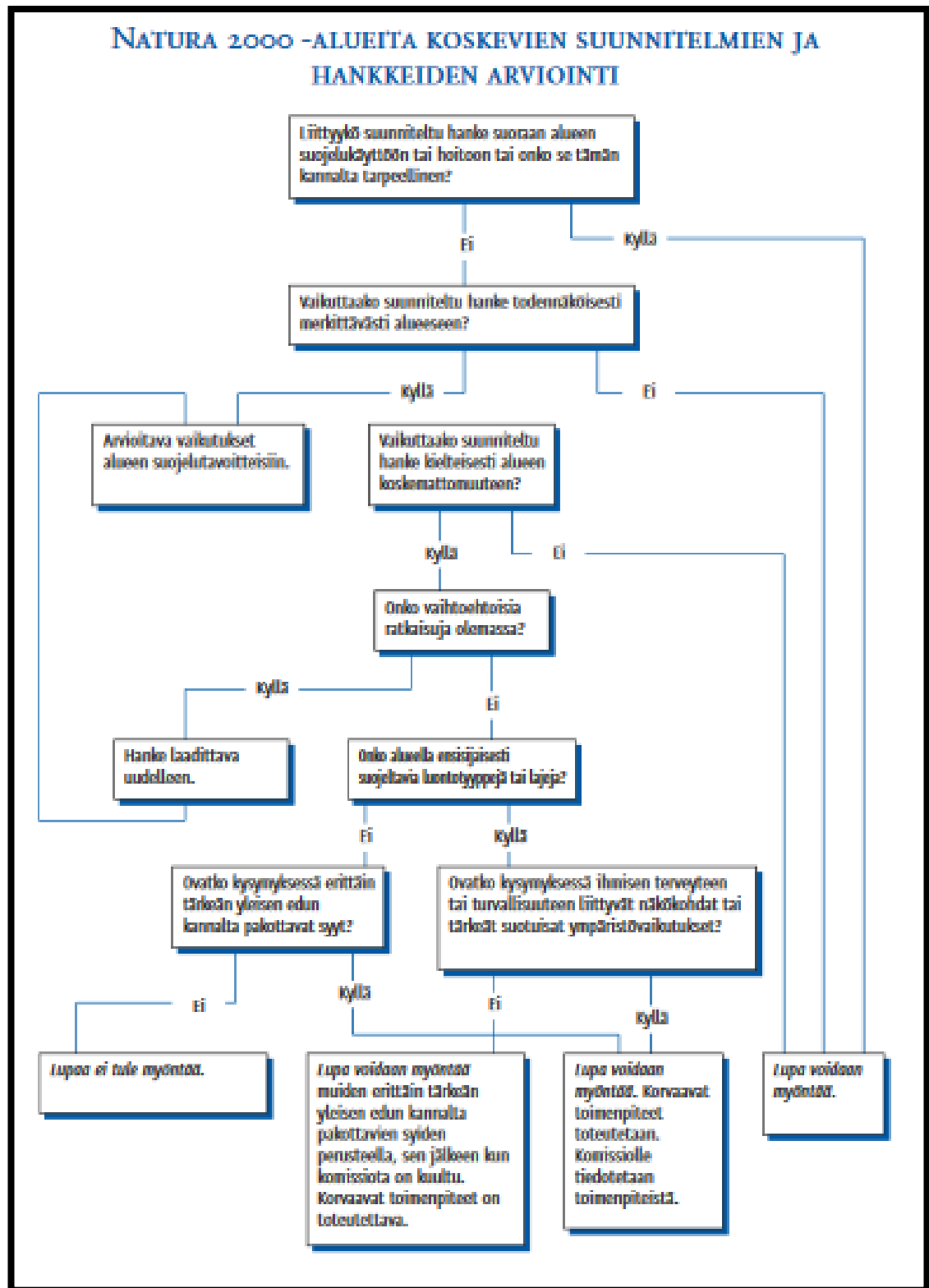
Suojelualueen toteutus on järkevää vain silloin, jos ulkopuolisten hankkeiden yhteisvaikutus ei vaaranna tai ei merkittävästi vaaranna suojeltavaa kohdetta. Yhteisen edun mukaisissa tärkeissä suojelualuepäätöksissä on Valtioneuvostolla myös mahdollisuus tehdä poikkeus, jos asiaan ei löydetä muuta ratkaisua. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 10:65-66 §; Metsähallitus 2014.)

Natura-alueiden lähelle sijoittuvan hankkeen arvioinnin tekemisestä huolehtii, suunnitelman tekijä tai toteuttaja. Luvan myöntävä viranomainen valvoo arvioinnin tekemisen. Suunnitelma on tehtävä aina, jos ei voida kiistattomasti osoittaa, ettei ulkoisilla hankkeilla ole vaikutuksia suojelualueen suojelutavoitteisiin. Hankkeen toteuttajan tulee myöskin pyytää lausunto arvioinnista ympäristöministeriöltä, sekä suojelualueen hallinnasta vastaavalta. Jos hankkeen toteuttaja on ELY-keskus, silloin ympäristöministeriö määrää, mikä toinen ELY-keskus antaa

lausunnon hankkeesta kuuden kuukauden sisällä. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 10:65-66 §; Ympäristöministeriö 2013.)

Maanomistaja on mahdollista saada ennalta arvioidun mukaisia korvauksia, jos Natura alueen tavanomaista käyttöä joudutaan rajoittamaan. Usein myöskin pyritään ostamaan suojelualueen muodostamiseksi keskeiset alueet. Alueiden myynti perustuu kuitenkin vapaaehtoisuuteen. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 7:53 §.)

Hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan suojelualueen hoidon ja käytön tarpeisiin. Suunnitelman laatimisvastuu on alueen hallinnasta vastaavalla laitoksella tai viranomaisella. Perustamissäädöksissä annetaan hoitosuunnitelman raamit, joita tarkennetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Nykyään pyritään laatimaan kaikille suojelualueille hoito- ja käyttösuunnitelma. Perustamattomille suojelualueille voidaan myös laatia hoito- ja käyttösuunnitelma. Silloin tarkoituksena on palvella säädösvalmistelua ja rauhoitusmääräysten ennakkovalmistelua. Luonnonsuojelulaki edellyttää ainoastaan kansallispuistolle suunnitelman tekoa, jonka vahvistaa ympäristöministeriö. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 3:19 §; Metsähallitus 2014, 33-34.)

Kuvio 2. Natura 2000 alueita koskevan suunnitelman ja hankkeen arviointi (Met-sähallitus 2014 sarja b203)

3 SUOJELUALUEEN MUODOSTAMINEN

3.1 Kansallispuisto

Kahden ensimmäisen vuonna 1938 perustetun kansallispuiston hoitajana toimi Metsäntutkimuslaitos. Perustetut kaksi kansallispuistoa oli ainoat toisen maailmansodan alueluovutusten jälkeen maassamme säästyneiden suojelualueet. Vuonna 1956 perustetut seitsemän uutta puistoa, perustettiin Metsähallituksen maille ja hallintaan. Kansallispuistojen kolmas suuri perustamisaalto osui vuoteen 1982 jolloin perustettiin yksitoista uutta puistoa. (Metsähallitus 2018a.)

Suomeen on perustettu kansallispuistoja kaikkiaan 40 kpl vuoteen 2017 mennessä. Kansallispuistojen yhteispinta-ala on noin 990 400 ha. Viimeisin kansallispuisto perustettiin 100-vuotiaan Suomen kunniaksi Hossaan, Suomussalmelle kesällä 2017. Ennen vuotta 1996 perustetut kansallispuistot (29 kpl) on perustettu vanhan luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi erityisiksi suojelualueiksi, joille on niiden perustamislajeissa annettu **kansallispuisto**-nimitys. (Metsähallitus 2014, 24.)

Kansallispuistot on lailla perustettu valtion maille ja niiden hoidosta vastaa Metsähallituksen Luontopalvelut. Kansallispuisto on valtion omistama suuri ja luontonsa puolesta monipuolinen tai muuten merkittävä, suojeluarvoltaan vähintään valtakunnallinen luonnonsuojelualue. (Metsähallitus 2014, 24.) Kaikki Suomen kansallispuistot täyttävät IUCN:n suojelualueluokan II kriteerit. Lemmenjoen kansallispuisto hyvin suurena (2 850 km²) ja erämaisena alueena on kuitenkin viety luokkaan Ib. (Metsähallitus 2014, 25.) Luonnonsuojelulaissa annetaan myös mahdollisuus liittää, myös erilaisten julkisoikeudellisten yhteisöjen maita perustettavaan kansallispuistoon (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 3:22 §).

Valtion omistamalle maa- tai vesialueelle erityislaille perustettava kansallispuisto tulee olla vähintään 1000 ha perustamisvaiheessa. Pinta-alaltaan suuret, harvemmassa olevat kansallispuistot keskittyvät Pohjois-Suomeen ja runsaslukuiset pinta-alaltaan pienemmät kansallispuistot sijaitsevat Etelä-Suomessa. Kansallis-

puistoilla on tarkoitus turvata monimuotoinen luonto sekä näyttää kaikille monimuotoisia luonnon sisällään pitämiä luontoaarteita. Kansallispuistojen maapinta-alasta sijaitsee metsästyslain 8 §:n osoittamalla alueella, noin 775 100 ha eli 78 % kaikesta kansallispuistojen 990 400 ha maa-alasta (Metsähallitus 2017.)

Kansallispuistot ovat tyypillistä suomalaista luontoa ja niiden tärkein tehtävä on suojella kansallisesti arvokkainta osaa luonnostamme. Kansallispuistoihin kuuluu myös kansallismaisemia sekä luonnonnähtävyyksiä. Kansallispuistot palvelevat luonnonsuojelun ehdoilla myös kansalaisten virkistäytymistä ja oman luontomme monipuolisten arvojen oppimista. Vuonna 2016 kansallispuistoissa vierailijamäärä oli 2 811 200 henkilöä. Kansallispuistoissa pyritään säilyttämään Suomen luonnon arvokkaimmat kohteet, niiden eliölajisto ja erilaiset elinympäristöt sekä maisemalliset erityispiirteet. Kansallispuistot säilytetään mahdollisimman luonnontilaisina. Ne ovat yleisölle avoimia luonnonsuojelualueita. Useimmissa kansallispuistoissa on hyvät opastus- ja retkeilypalvelut, joissakin luontokeskus joka palvelee ja opastaa kaikkia luonnossa liikkujia. (Luonnonsuojelulaki 3:11 §; Ympäristöministeriö 2016; Metsähallitus 2017.)

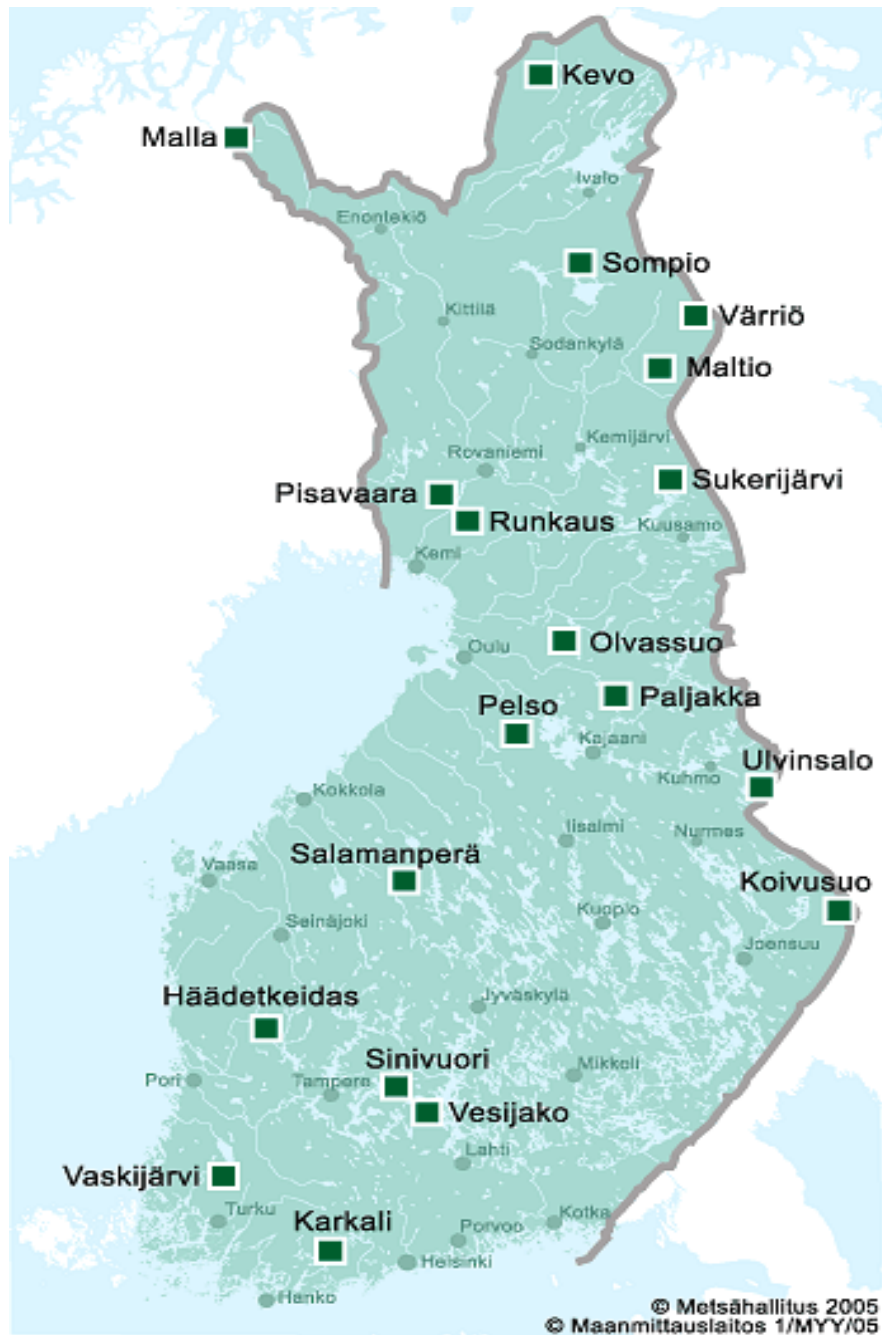
3.2 Luonnonpuisto

Luonnonpuisto-nimitys koskee (19 kpl) vanhan (71/1923) luonnonsuojelulain mukaisia yleisiä suojelualueita (Kuvio 3). Uuden lain (1096/1996) aikana ei uusia luonnonpuistoja ole perustettu. Luonnonpuistoja perustetaan luonnonsuojelua ja erilaisia tieteellisiä tutkimuksia varten. Perustettavalla alueella tulee olla merkitystä luonnonmukaisen kehityksen turvaamisen kannalta. Ainoastaan valtion omistamille maille perustettavien luonnonpuistojen perustamisesta säädetään lailla, jos puistoalueen pinta-ala on 1000 ha. Pienempien puistojen perustamiseen riittää asetus. (Luonnonsuojelulaki 3:12 §; Metsähallitus 2014.)

Metsähallitus hallinnoi ja hoitaa kaikkia Suomen 19 luonnonpuistoa, joiden pinta-ala on 153 500 hehtaaria. Uusia luonnonpuistoja ei ole rakennettu viime vuosikymmeninä. (Ympäristöministeriö 2016.)

Pääosin luonnonpuistot ovat suurelta yleisöltä suljettuja alueita, joissa liikkumiseen tarvitaan Metsähallituksen myöntämä kirjallinen lupa. Luvan saannin ehtona

on yleensä tieteellinen tutkimus, jolla on merkitystä luonnon säilymisen kannalta. Osassa luonnonpuistoja (Karkali, Kevo, Koivusuo, Malla, Paljakka, Salamanperä, Sompio, Vaskijärvi) on mahdollista liikkua rakennettuja retkeilypolkuja pitkin. Pohjois-Suomessa on muusta maasta poiketen vanhoja nautintaoikeuksia, jotka tuovat mukanaan poikkeuksia suojelualueiden käyttöön.

Kuvio 3. Suomen luonnonpuistot (Metsähallitus 2018e)

Ylivoimaisesti suurin luonnonpuisto Suomessa on Sompio (309 771 ha), joka sijaitsee Sodankylän, Inarin, Savukosken kuntien alueella (Kuvio 3). Alueeseen

kuuluvat Urho Kekkosen kansallispuisto ja Sompion luonnonpuisto on perustettu luonnonsuojelulain nojalla, samoin kuin Uura-aavan, Nalka-aavan ja Vaara-aavan soidensuojelualueet. Kemihaaran erämaa-alue on perustettu erämaalain nojalla. Alueensuojelu ei rajoita puolustusvoimien toimintaa ja sen kehittämistä. (Ympäristöministeriö 2013.) Muita suuria luonnonpuistoja sijaitsee Pohjois-Suomen alueella (Kevo 71 406 ha, Olvassuo 27 073 ha, Maltio 14 746 ha, Värriö 12 458 ha), joten näillä on suuri merkitys paikallisen väestön elinkeinojen sekä harrastusten kannalta. Luonnonpuistoista sijoittuu metsästyslain 8 §:n vaikutusalueelle noin 95 %. Maa-alueiden yhteispinta-ala on noin 144 600 hehtaaria (Metsähallitus 2018e).

Kansallispuistossa sekä luonnonpuistossa on luonnonsuojelulain (1996/1096, 3 luvun, 13 §) mukaan kaikenlainen luonnontilaan muutoksia aiheuttava toiminta kielletty. Teiden, rakennusten sekä erinäisten rakennelmien teko ojittaminen, kasvillisuuden, puuston sekä kasviston vahingoittaminen on kielletty. Selkärankaisten eläinten pyydystäminen, hätyyttäminen, kerääminen sekä pesiin kajoaminen on kielletty. Alueella ei saa myöskään aiheuttaa muutoksia alueen luonnonoloihin. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 13 §.)

3.3 Muut luonnonsuojelualueet

Muun suojelualueen perustamisesta säädetään luonnonsuojelulaissa 1996/1096, 17 § hyvin tarkkaan. Muun suojelualueen perustamisesta valtion maalle sekä alueen käyttötarkoituksesta säädetään **valtioneuvoston asetuksella**. Jos perustettavan alueen koko on **100 ha tai alle**, sen perustamisesta ja käyttötarkoituksesta **ympäristöministeriön perustamisasetuksella**. Luonnonsuojelualueen käyttöä metsästyslain 8 §:n tarkoituksiin ohjataan ja säädetään luonnonsuojelulaissa. (Luonnonsuojelulaki 1996/1096 3:17-17a §.)

Muiden suojelualueiden suojelutavoitteet ja käyttötarkoitukset vaihtelevat ja ne eivät ole välttämättä minkään suojeluohjelman mukaisia. Osa on perustettu jo ennen valtioneuvoston antamia suojeluohjelma päätöksiä. (Metsähallitus 2016b.) Metsähallitus on perustanut valtion maille myös 24 omaa suojelukohdetta omilla päätöksillään. Perustamisoikeus on kuitenkin lakkautettu vuonna 2005 tulleella

”Metsähallituslailla” (2004/1378). Laki (2004/1378) kumottu ja korvattu vuonna 2016 (Laki Metsähallituksesta 2016/234) lailla. Nämä suojelualueet eivät perustu luonnonsuojelulakiin. Metsähallituksen Luontopalvelut voi hoitaa myös yksityisiä suojelualueita tarvittaessa, erillisellä sopimuksella. (Metsähallitus 2016b.)

3.4 Erämaa-alueet

Lapin 12 erämaa-aluetta, pinta-alaltaan noin 1,5 miljoonaa hehtaaria perustettiin (62/1991), säädetyllä erämaalilla. Alueiden perustamisella oli tarkoitus turvata ainutlaatuisen erämaaluonnon säilyminen Lapissa. Lainsäätämisen tarkoitus oli säilyttää ja turvata paikallisten luontaiselinkeinojen sekä saamelaisten ikivanhojen kulttuuriperinteiden säilyttämiseksi. Pysyvien teiden rakentaminen on mahdollista vain erillisellä luvalla, jota varten tulee olla erityinen merkitys. Metsähallitus hoitaa ja hallitsee erämaa-alueita ja erämaa alueet on merkitty Metsähallituksen maakirjaan sekä metsätaloustietokarttoihin. Erämaa-alueet kuuluvat kansainväliseen Natura 2000 -verkostoon ja ovat myöskin tältä osin kansainvälistä suojeluohjelmaa. Erämaalain tarkoitus ei ole estää alueen normaalia käyttöä, kuten rakentamista ja liikkumista alueella, kun otetaan huomioon luonnon säilyminen ennallaan. (Erämaalaki 1991/62 1-12 §; Metsähallitus 2014, 27-28.)

Erityispiirteensä erämaalaki antaa Metsähallitukselle mahdollisuuden suorittaa viidellä erämaa-alueella, puuston hakkuista rajoitetun metsätalouden harjoittamisen puitteissa. Poronhoitolaki (848/1990), metsästyslaki (615/1993), maastoliikennelaki (1710/1995) ja kalastuslaki (379/2015) säätelevät myös erämaa-alueiden käyttöä. Metsähallitus laatii alueen toimijoiden kanssa alueen hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka ympäristöministeriö vahvistaa. (Metsähallitus 2015.)

3.4.1 Soidensuojelualueet

Suomessa lasketaan olevan enää jäljellä noin puolet 10 miljoonaa hehtaaria alkuperäistä suoaluetta. Suoalueiden pienenemiseen on vaikuttanut maatalousyhteiskunnan kehitys ja sitä kautta peltojen raivaamisen tarve. Suuri osa suoalasta ojitettiin metsätaloustalouteen. Viime aikoina on kuitenkin osa tuottamatto-

mista ojitusalueista pyritty palauttamaan takaisin alkuperäiseen tilaan. Energia-talouden myötä turvetuotanto on myöskin ollut osana alkuperäisten suoalojen pienenemiseen vaikuttavana tekijänä. (Metsähallitus 2016c; Metsähallitus 2014, 26.)

Vuonna 1994 Metsähallitus teki päätöksen luopua suojelualueiden metsätalous-käytöstä, vaikka laki olisi sallinut kivennäismailla harjoittaa rajoitettua metsäta-loutta. Tähän päätökseen ovat voineet osaltaan vaikuttaa kalliit puunkorjuukus-tannukset suoperäiseltä alueelta. Osaltaan vaikuttavana tekijänä voi olla myös puun ostajapuolen suhtautuminen suojelualueiden hakkuisiin.

Mahdolliset muista rajoituksista päätetään suojelualuekohtaisesti, jos pelätään suojelutavoitteiden vaarantuminen. Rajoitusten mahdollistavia järjestyssääntöjä on laadittu jo 75 soidensuojelualueelle. Metsähallituksen valvonnassa oli vuonna 2017 kaikkiaan 171 soidensuojelualueita, joiden pinta-ala on 463 400 ha. (Met-sähallitus 2016c.)

3.4.2 Vanhojen metsien suojelualueet

Vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluu pinta-alaa kaikkiaan noin 3200 ne-liökilometriä. Asetuksella (1993/1115) vanhojen metsien suojelualueita on perus-tettu Etelä-Suomeen vuonna 1994 kaikkiaan 91 kappaletta yhteispinta-alaltaan 9800 hehtaaria. Suojelualueet ovat pinta-alaltaan keskimäärin n.100 ha. Uusien suojelualueiden perustamista vaikeuttaa metsäalojen muuttuminen talousmet-siksi ja vanhojen luonnontilaisten aarniometsien katoaminen. Ostoilla, maanvaih-doilla ja rahallisilla korvauksilla on pyritty saamaan vielä jäljellä olevia alueita suo-jelun piiriin. (Metsähallitus 2014, 26.)

Vanhojen metsien suojelualueilla on avotulen teko ja leiriytyminen ovat pääsään-töisesti kiellettyjä. Metsätalouden harjoittaminen on myös luonnollisesti kielletty alueella. Metsästystä on rajoitettu ja sallittua on ainoastaan hirvenmetsästyk-sessä ajopyynti luontopalvelujen antamalla luvalla. (Metsähallitus 2014, 26.)

3.4.3 Lehtojen suojelualueet

Lehtojensuojelualueita on perustettu 51 kappaletta asetuksella (503/1992) vuonna 1992. Lehtojen suojelualueita on noin 1200 hehtaaria ja niitä koskee periaatteiltaan samat liikkumissäännöt kuin vanhojen metsien suojelualueitakin. Metsästys alueella on kokonaan kielletty. Metsähallitus 2014, 26.)

”Suomessa harvinaisen, rehevän lehtoluonnon ja siihen liittyvien muiden luontotyyppien sekä niille ominaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttämiseksi sekä ympäristötutkimusta varten ja luonnonharrastuksen edistämiseksi muodostetaan luonnonsuojelulain (71/23) mukaisiksi erityisiksi suojelualueiksi.” (Asetus lehtojensuojelualueista 503/1992, 1 §).

3.4.4 Yksityismaiden suojelualueet (YSA)

Maanomistajalla on mahdollisuus perustaa luonnonsuojelualue omistamalleen maa-alueelle. Yksityisiä luonnonsuojelualueita voidaan perustaa yksityisistä, osakaskuntien tai yhteydellisten järjestöjen omistamista sekä kuntien omistamista alueista. Suomessa on pääsääntöisesti Etelä-Suomeen perustettu YSA-alueita 9 450 kappaletta vuoteen 2013 mennessä, joiden pinta-ala on n. 300 000 ha. Valtio on pyrkinyt hankkimaan yksityisiä suojelualueita hallintaansa ja onkin vuoden 2013 loppuun mennessä saanut 135 kpl. Suojelualuepäätöksestä tulee kiinteistörekisteriin merkintä, jolloin se näkyy mahdollisissa kiinteistökaupoissa. (Metsähallitus 2014, 27.)

Maanomistajan laittaa hakemuksen yksityisen suojelualueen perustamisesta ELY-keskukselle. Alueellinen ELY-keskus tekee lopullisen päätöksen yksityisen suojelualueen perustamisesta ja samoin lopettamisesta. Maanomistaja ja ELY-keskus sopivat suojelualueen käyttöön liittyvistä asioista. Sopimuksessa, joka tehdään, sovitaan, mitä alueella voi tehdä ja mikä ei ole sallittua. Alueen käyttöä heikentävistä tekijöistä on maanomistajalla mahdollisuus saada markkina-arvon mukainen korvaus. Vaikuttavin korvaus tulee puukaupan tekoon liittyen.

Korvaus vastaa arvioidusta puukaupassa saatavaa, käteen jäävää tuloa verotto-
mana. Maapohja säilyy maanomistajalla ja suojelusta tehty päätös sekä säännöt
pysyvät voimassa maanomistajan vaihtuessa. (Metsähallitus 2014, 27.)

4 LUONNONSUOJELU JA METSÄSTYS

4.1 Riistanhoidon organisaatio

Metsästys Suomessa perustuu pääsääntöisesti maanomistukseen. Ylimpänä viranomaisena metsästyksen liittyvissä asioissa toimii Suomen riistakeskus, joka toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Riistakeskus on perustettu 2011 entisen Metsästäjäin Keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien korvaajaksi. Riistakeskuksen organisaatio perustuu keskustuomistoon ja viiteentoista eri puolille Suomea sijoittuvaan aluetuomistoon. Valtakunnallinen riistanuuvosto tukee toimillaan riistakeskusta jossa ylintä päätösvaltaa käyttää hallitus. (Riistanhallintolaki 2011/158 1:1-4 §; Suomen riistakeskus 2013.)

Valtakunnallisen riistanuuvoston alaisuuteen kuuluvat alueelliset riistanuuvostot, sekä näiden paikalliset riistanhoitoyhdistykset. Alueellisten riistanuuvostojen 15 kpl alaisuudessa sijaitsee aluetuomisto ja itsenäisesti toimivat riistanhoitoyhdistykset. Riistakeskuksen yksi keskeisin tehtävä on riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukeminen. Alueellinen riistanuuvosto osallistuu oman alueensa riistapolitiikan tukemiseen, sekä ohjaa alueensa riistanhoitoyhdistyksiä asioiden käytännön toteuttamisessa. Alueellisessa enintään kymmenen henkeä käsittävässä riistanuuvostossa on kerrallaan kuusi alueen riistanhoitoyhdistystä edustettuna. Tämän lisäksi maakuntaliitto, ELY-keskus, metsäkeskus, sekä alueellisesti tärkeä maanomistaja taho. (Riistanhallintolaki 2011/158 1:5 §; Suomen riistakeskus 2017.)

Alueellisten viidentoista riistanuuvoston alaisuudessa toimii, 295 paikallistason riistanhoitoyhdistystä. Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue ei ole suoranaisesti sidottuna kunnan rajoihin. Toimialueena voi olla alueellisesti sopiva kokonaisuus jota voi määrittää esimerkiksi, jokin muu maantieteellinen aluejako. Toiminta-alueen tulee kuitenkin perustua kiinteistörekisterilakiin (392/1985) ja sen 3 §:n mukaiseen kyläjakoon. Riistanhoitoyhdistyksen yksi perustehtävä on alueellisen metsästyksen suunnittelu ja pitäminen kestävällä pohjalla. Paikallisen riistanhoitoyhdistyksen jäseniä ovat, alueen kaikki kuluva kauden riistanhoitomaksun

maksaneet henkilöt. (Riistanhallintolaki 2011/158 2:11 §; Kiinteistörekisterilaki 392/1985.)

Riistanhoitoyhdistyksen hallinto perustuu yhdistyslakiin (503/1989). Toiminta ja hallinto toimivat yhdistyslain mukaisella tavalla. Vuosikokous käyttää suurinta päätösvaltaa riistanhoitoyhdistyksen päätöksenteossa. Valtioneuvosto säättää asetuksellaan riistanhoitoyhdistyksen kokouksessa käsiteltävät pakolliset asiat. (Riistanhallintolaki 2011/158 2:15-18 §.)

Toiminnanohjaaja on riistanhoitoyhdistyksen osapäiväinen työntekijä, joka hoitaa yhdistyksen käytännön toimintaa. Rhy:n hallitus toimii toiminnanohjaajan esimiehenä. Toiminnanohjaajan toimenkuva ja tehtävät määritellään riistahoito-laissa 2011/158 19 § sekä laki riistanhoitolain muuttamista 968/2017 19 §. Valtioneuvosto säättää toiminnanohjaajan tehtävistä asetuksella. (Riistanhoitolaki 2011/158 2:19 §.)

Tekemäni tutkimuskysely rajasin koskemaan metsästyslain 8 §:ssä annetun kuntalaisen vapaan metsästysoikeuden aluetta asuinkuntansa valtionmaihin. Metsästyslain 8 §:n vapaan metsästysoikeuden alueella sijaitsee 32 kpl itsenäistä riistanhoitoyhdistystä. Tekemäni kyselyn osoitin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille, joilla on paras tieto oman riistanhoitoyhdistyksen maa-alueista ja metsästyksen liittyvistä alueellisista ongelmista.

4.2 Metsästyksen historiaa

Metsästyksen liittyvä lainsäädäntö on alkanut jo 1347 vuodelta. Silloisen Ruotsi-Suomen valtakunta sai ns. ”Maunu Eerikinpojan maalan”, jossa ensimmäistä kertaa liitettiin metsästysoikeus kuulumaan maanomistukseen. Poikkeuksena oli suurriistan metsästys, joka katsottiin kuuluvan vain kuninkaalle. Vuonna 1664 sallittiin syötävän riistan metsästäminen kaupallisessa tarkoituksessa ja samalla alettiin myös maksamaan valtionvaroista tapporahaa suurpetojen kaatajille. Ensimmäinen vapaa metsästysoikeus tuli voimaan vuonna 1734. Siinä sallittiin peto- ja vahinkoeläinten sekä petolintujen vapaa metsästysoikeus. Vuonna 1899

riistakantojen vähenemisen seurauksena säädettiin annetussa laissa riistan metsästykselle metsästysajat. (Salmi & Salmi 2005 4-6.)

Metsästyslaissa tuli vuonna 1934 säännös, joka teki merkittävän poikkeuksena aiemman maanomistuksen sidonnaisuudesta metsästyksen. Siinä annettiin poikkeus maanomistuksen suhteesta metsästyksen. Laissa määriteltiin eräänlainen ”nautintaoikeus” Lapin läänissä asuville sekä eräiden Oulun läänin kuntien, kuntalaisille ns. ”*vapaa metsästysoikeus kunnassa oleviin valtionmaihin*”. Oikeudenantoa perusteltiin valtiopäivillä 1933 väestön ansio mahdollisuuksien parane misella huonoina aikoina, kun muutakaan ansion mahdollisuutta ei juurikaan ole. (Salmi & Salmi 2005 4-6.)

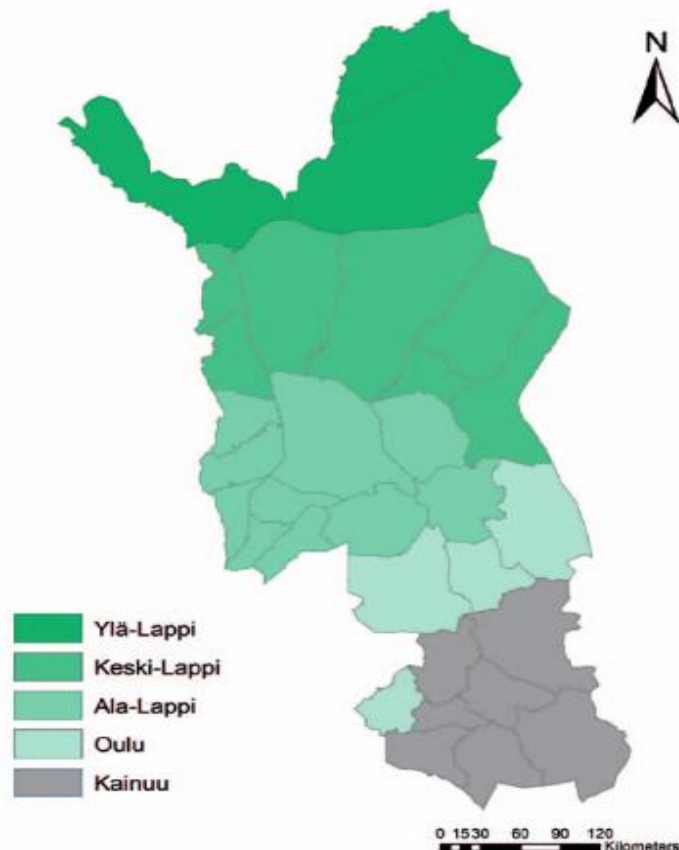
Ensimmäinen yritys saada annettu nautintaoikeus poistetuksi tuli vuonna 1962 uutta metsästyslakia säädettäessä. Epäonnistuneen esityksen tarkoitus oli rajoittaa nautintaoikeuden vaikutus koskemaan vain varsinaista riekonpyyntialueeseen. Tällöin laki olisi käsittänyt vain kolme pohjoisinta kuntaa. Seuraavan kerran metsästyslakia muutettiin vuonna 1969. Laissa määriteltiin kotikuntalaiseksi kunnassa vakituisesti asuva henkilö, ja vain kirjoilla olevat henkilöt menettivät nautintaoikeuden valtionmaihin. Lisäksi katsottiin, ettei kiinteistön omistaminen jossain alueen kunnassa anna kotikuntalaisen statusta. (Salmi & Salmi 2005 4-6.) Nykypäivänä metsästys ei ole enää välttämätön ruuan ja toimeentulon lähde kellekään, kuten se on ollut alkuperäisiä metsästyslakeja säädettäessä. Vapaajan metsästys onkin lisääntynyt ja tuonut erilaisia paineita valtion omistamien maisen suhteen Pohjois-Suomessa.

4.3 Metsästyslain 8 §:n nautintaoikeuden ulottuvuus

Tarkempi määrittely siitä, kuka on kuntalainen, tuli asuinkunnan vaihdosten myötä. Metsästyskauden alussa syksyisin alkoi tulla hetkellisiä asuinoikeuden muuttajia pohjoiseen metsästysajaksi. Metsästyslaissa 1993/615 määritellään vanhan nautintaoikeuden alueellinen ulottuvuus seuraavasti. (Kuvio 4) ”*Kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella on henkilöllä, jonka kotikuntalaisen (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta on Lapin tai Kainuun maakuntaan kuulu-*

vassa kunnassa tai Kuusamon, Pudasjärven tai Taivalkosken kunnassa, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2014, on oikeus metsästää kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla”. Metsästämisestä luonnonsuojelualueilla antaa metsästyslain 9 § rajoittamisen mahdollisuuden nautintaoikeuden toteutumiseen. ”Oikeudesta metsästää luonnonsuojelulain mukaisilla suojelualueilla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään.” (Metsästyslaki 1993/615 2: 8-9 §.)

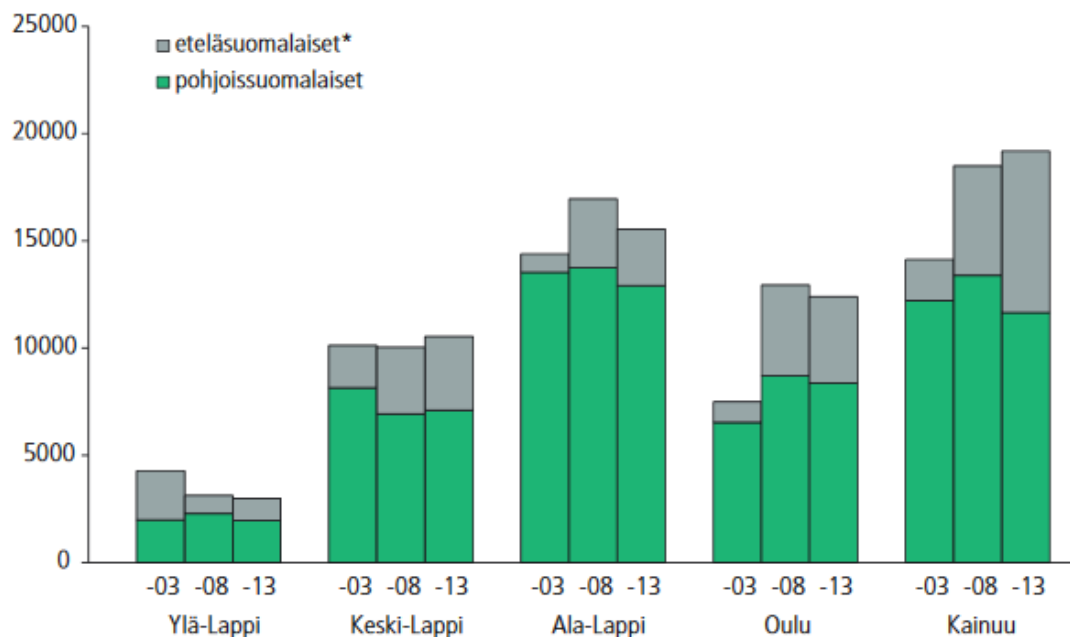
Kuntaliitosten myötä metsästyslain 8 §:n mukainen alue ei laajene eikä anna liitoksessa tulleille alueille ja niiden kuntalaisille nautintaoikeutta. Tällä on pyritty estämään metsästysoikeuksien laajeneminen. Nautintaoikeutta ei ole tullut esimerkiksi Kemille ja Torniolle näiden yhdistyessä kuntaliitosten myötä naapurikuntien kanssa. (Metsästyslaki 1993/615 2:8 §; Laki metsästyslain 8 §:n muuttamisesta 1427/2014 8 §.)

Kuvio 4. Metsästyslain 8 §:n mukainen alue (Nykänen, Nylander & Korhonen 2014)

”Metsästyslain 2 § käytetään metsästyksessä seuraavaa määritelmää. *Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisena olevan riistaeläimen pyydystämistä ja tappamista sekä saaliin ottamista metsästäjän haltuun. Metsästystä on myös pyyntitarkoituksessa tapahtuva riistaeläimen houkutteleva, etsiminen, kiertäminen, väijyminen, hätyyttäminen tai jäljittäminen, koiran tai muun pyyntiin harjoitetun eläimen käyttäminen riistaeläimen etsimiseen, ajamiseen tai jäljittämiseen sekä pyyntivälineen pitäminen pyyntipaikalla viritettynä pyyntikuntoon*”. (Metsästyslaki 1993/615 1:2 §.)

Metsähallitus hallinnoi riistamaista 8,8 miljoonaa hehtaaria. Näistä sijoittuu suurin osa metsästyslain 8 §: alueille. Tästä syystä liikelaitoksena olevalla Metsähallituksella on intressejä saada lupamyyntiä kasvatettua, riista kantojen sallimissa rajoissa. Metsästäjäkunnasta kuitenkin suurin osa asuu ja metsästää samoilla valtion mailla nautinto-oikeutensa suomalla oikeudella. (Nykänen, Nylander & Korhonen 2014.)

Kuvio 5. Metsästäjien jakauma valtionmailla metsästyslain 8 §:n alueella. (Nykänen, Nylander & Korhonen 2014.)

Riista- ja kalatalouskeskuksen tutkimuksessa vuodelta 2014 ”Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2013” osoittaa metsästäjä kunnan jakauman val-

tion mailla metsästyslain 8 §:n alueella. Noin 70 % alueella metsästäneistä lasketaan kuuluvan alueensa riistanhoitoyhdistyksiin ja heillä on metsästyslain 8 §:n tuoma metsästysoikeus asuinkuntansa valtionmaille (Kuvio 5). Eteläsuomalaisilla metsästäjillä tarkoitetaan Metsähallituksen luvilla metsästäneitä henkilöitä. Tutkimuksessa huomaa eteläsuomalaisten osuuden valtionmaiden metsästäjäkunnassa kasvaneen paikallisen metsästäjäkunnan vähetessä. Lisäksi alueella metsästää yksityismailla runsaasti eteläsuomalaisia alueelta pois muuttaneita. (Nykänen, Nylander & Korhonen 2014.)

4.4 Metsästys suojelualueella

Metsästys luvan valtion maille myöntää Metsähallitus, joka hallinnoi valtion maa-alueita. Erityyppisillä suojelualueilla metsästyksen yhteydessä liikkumisessa ja riistanruokinnan toteuttamisessa on eroavaisuuksia. Suojelualueen perustamissäädöksissä määritellään suojelualue kohtaisesti toimintatavat jokaiselle suojelualueelle. Säädöksissä käsitellään myös metsästyksen liittyvät asiakokonaisuudet, alueen vaikutuspiirissä olevien riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kanssa. (Metsähallitus 2018b; Ympäristöministeriö 2017.)

Luonnonpuistoissa metsästys on pääsääntöisesti kielletty ja liikkuminen rajoitumpaa kuin muissa suojelualue tyypeissä. Pohjois-Suomessa olevissa kansallispuistoissa metsästys on sallittu yleensä paikallisille asukkaille nautintaoikeuden tuomana. Paikkakunnan ulkopuolisille metsästäjille myydään lupia kiintiöiden mukaan Metsähallituksen toimesta. Vanhojen metsien ja lehtojen suojelualueilla metsästys rajoitukset ovat tiukempia tai metsästys on kokonaan kiellettyä. (Metsähallitus 2018b; Ympäristöministeriö 2017.)

Suojelualueiden metsästyksen ja liikkumisen valvonnasta vastaa Metsähallituksen erävalvojat, jotka ovat pääsääntöisesti poliisikoulutuksen saaneita henkilöitä. Valvojat toimivat yhteistyössä rajavartiolaitoksen ja poliisin kanssa. Erävalvojien toimintavaltuudet ja toimenkuva määritetään Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa 1157/2005. (Metsähallitus 2014, 118; Laki Metsähallituksen erävalvonnasta 1157/2005 1-19 §.)

5 TUTKIMUS

5.1 Tutkimuksen rinnastettavuus

Vuonna 2005 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on teettänyt Lapin, Oulun ja Kainuun riistanhoitopiirien ja Metsähallituksen kanssa tutkimuksen. Tutkimus on tehty metsästyslain 8 §:n alueen metsästäjille pienriistan metsästyksestä vuonna 2003. Työn nimi oli *”Pohjois-Suomen riistanpyynti metsästäjien mielipiteissä”*, toimeksiantajana oli Maa- ja metsätalousministeriö. (Salmi & Salmi 2005.) Tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin tutkimusalueen metsästäjien mielteitä ja ajatuksia metsästyksestä ja sen tulevaisuudesta.

Kymmenen vuotta myöhemmin samalle alueelle tehtiin, Riistan- ja kalatalouden toimesta uudempi tutkimus *”Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2013”* (Nykänen, Nylander & Korhonen 2014). Tässä työssä Metsähallitus Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa teetti selvityksen pienriistan metsästyksestä metsästyslain 8 §:n alueella.

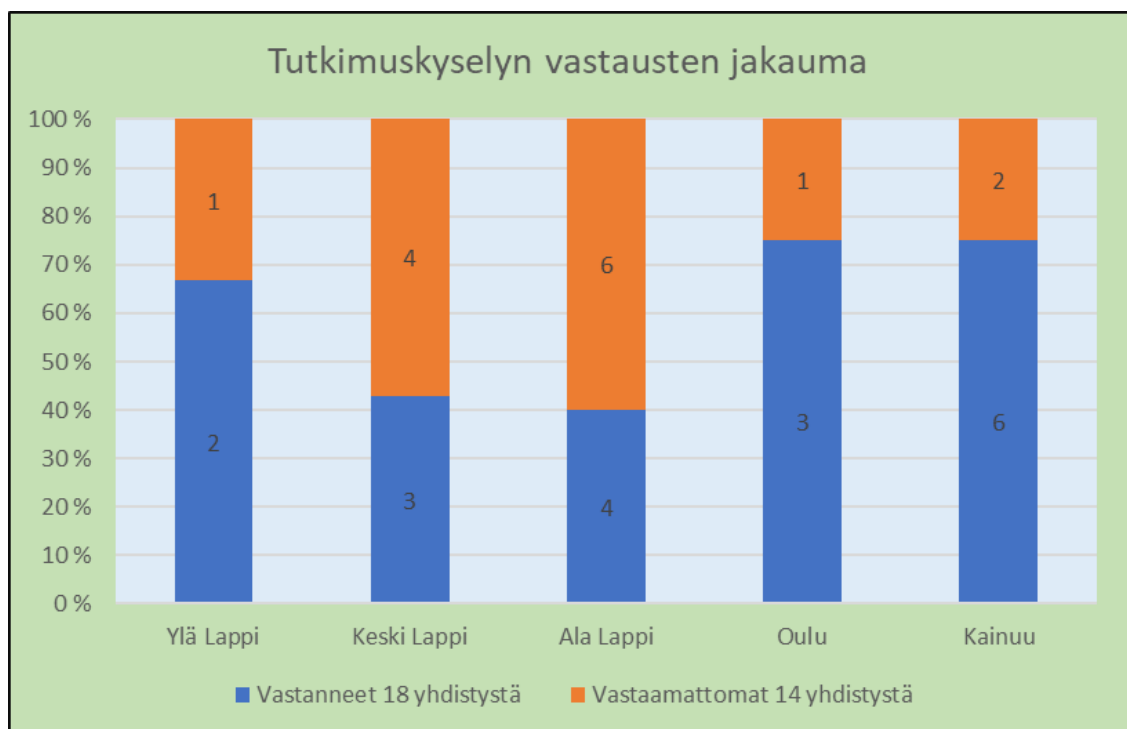
5.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimustyöni tarkoituksena oli selvittää metsästyslain 8 §:n vaikutusalueella olevien riistanhoitoyhdistysten (Rhy) toiminnanohjaajien näkemyksiä suojelualueiden vaikutuksista metsästykseseen, heidän oman riistanhoitoyhdistyksen alueella. Toiminnanohjaajat valikoituivat kyselyn vastaanottajaksi, koska heillä on paras näkemys alueensa metsästysmaista ja käyttöä rajoittavista tekijöistä. Selvityksen tekemisen ajatuksena oli verrata ja tutkia suojelualueiden ja suojelemattomien valtionmaiden eroavaisuuksia käytännön näkökulmasta metsästyksen, riistanhoidon sekä alueella liikkumisen muodossa. Tutkimuksessani käsitellään myös suurriistan ja petoeläinten pyynnissä tarvittavien moottoroitujen ajoneuvojen lupakäytännön mahdollisia eroavaisuuksia.

Tutkimuskyselyn kysymyslomakkeen laadin Word-tiedostomuotoon. (Liite 1.) Lähetin sen saatetekstin kanssa toiminnanohjaajille sähköpostin liitetiedostona. Heidän tuli vain vastata ja palauttaa kyselylomake takaisin. Sähköpostiosoitteet

henkilötietoineen olivat julkisesti haettavissa riistanhoitoyhdistyksen sivulla olevasta alueiden henkilötietohausta. (Liite 2.)

Tutkimus kyselyn ajankohta oli 16.7.2017 ja vastausten palautuksen takarajana oli 1.8.2017. Kyselyn suoritin sähköpostikyselynä, koska kaikilla toiminnanohjaajilla oli sähköpostiosoite tehtävänsä myötä käytettävissä. Palautuksia kyselyyni vastausaikana tuli 12 kappaletta vastausprosentin ollessa 37,5 %. Vastausprosentti kyselyssä oli mielestäni hieman matala. Halusin laajemman ja kattavamman tutkimuspohjan työni tueksi. Vastausajan umpeuduttua laitoin vielä vastamattomille toiminnanohjaajille muistutuksen kyselystäni. Kyselyyn vastaamisaikaa jatkoin 31.8.2017 saakka. Uudelleen kyselyn suoritin myöskin sähköpostilla, johon liitin alkuperäisen kyselykaavakkeen mukaa. Vastauksia annettuun määräaikaan mennessä tuli 5 kappaletta. Vastauksen suorittamaani kahteen kyselyyn antoi 32 toiminnanohjaajasta 18 kpl (Kuvio 6). Vastausprosentti kyselyssä oli 56,25 %. Vastanneiden määrä oli tutkimuksen kannalta hyvä ja luotettava. Alueellisesti vastauksen antaneet jakautuivat tasaisesti, joten alueellisen peiton voi katsoa olevan tasainen.

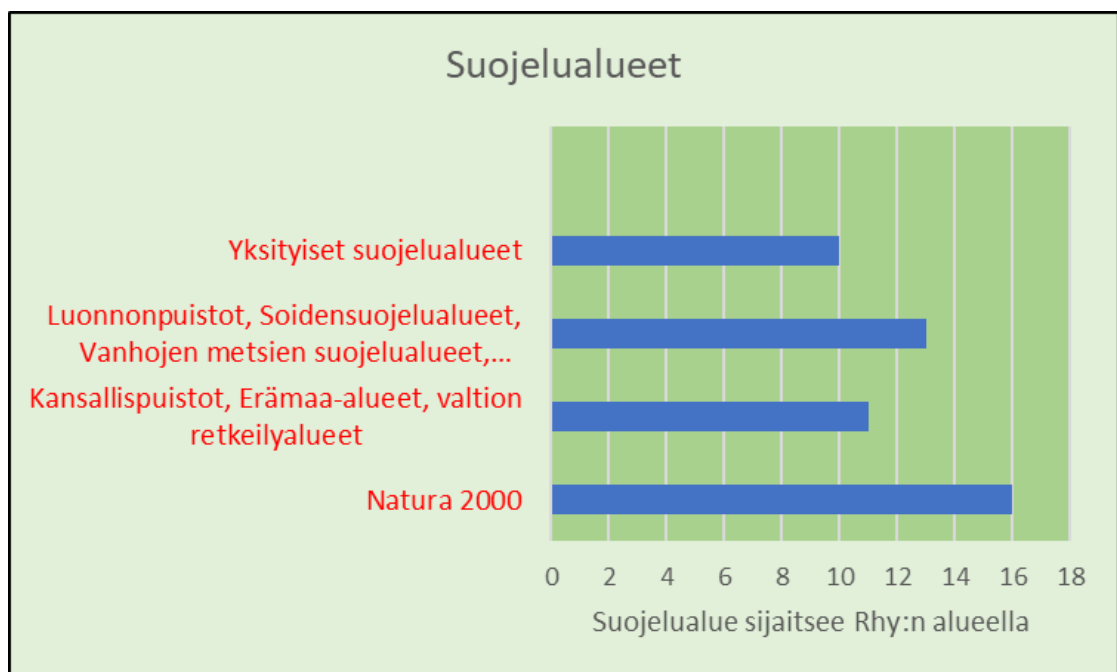
Kuvio 6. Vastausten alueellinen jakauma

Tutkimukseen kuuluvan alueen jakona tutkimusvastausten jakauman selvittä-
lyssä käytin sivun 30 (Kuvio 4) mukaista jaottelua, jossa tutkimusalue oli jaettu
viiteen alueelliseen kokonaisuuteen. Alueiden jakotapa toi esille tutkimusalueen
erilaisten vyöhykkeiden maisematyypillisen jakauman. Erilaiset maisematyypit
luovat erityyppisiä suojelualueita ja metsästysalueiden käyttömahdollisuuksia.

Tekemäni tutkimuskyselyn laajuus käsitti kaksitoista kysymystä. Yhteentoista ky-
symykseen vastattiin valitsemalla annetuista vaihtoehdoista sopivin. Viimeinen
kahdestoista kysymys oli mahdollisuus antaa sanallista lisätietoa edellisiin kysy-
myksiin liittyen. Lisäksi kohdassa saattoi tuoda omia tärkeäksi kokemiaan näkö-
kantoja esille tutkimusaiheeseen liittyen.

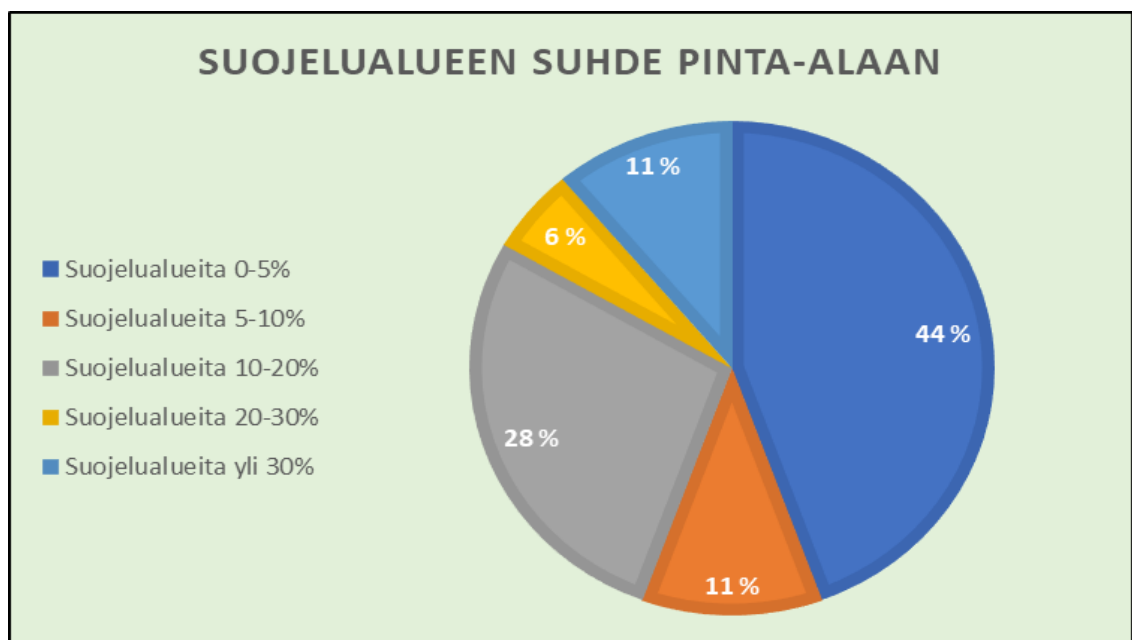
5.2.1 Suojelualueet tutkimusalueella

Ensimmäinen ja toinen kysymys käsittelivät vastaajan oman riistanhoitoyhdistyk-
sensä alueella olevia suojelualueita. (Kuvio 8) Vastaajista 100 % kertoi alueella
olevan suojelualueita. Toisessa kysymyksessä kysyttiin ”*Minkälaisia suojelualue-
ita Rhy:nne alueella sijaitsee?*”? Kysymyksen tarkoitus oli selvittää (Kuvio 7) eri-
laisten suojelualueiden esiintyminen vastaajan Rhy:n alueella.

Kuvio 7. Suojelualueiden jakauma Rhy:n alueella

Kolmannessa kysymyksessä haettiin tietoa yhdistyksen alueella olevien suojelualueiden arvioitua määrää, suhteessa riistanhoitoyhdistyksen pinta-alaan. (Kuvio 9). Vastausvaihtoehtoja oli annettu viisi, joista vastaajan tuli valita sopivimmaksi katsomansa vaihtoehto. Suurin osa 8 kpl vastanneista, arvioi suojelualueita olevan heidän yhdistyksen pinta-alasta alle 5 %. Yhdistyksistä 5 kpl arvioi yhdistyksen pinta-alasta olevan 10-20 % suojelualueita. Suojelualueiden määräksi alueellaan arvioi kaksi yhdistystä 5-10 %. Kaksi yhdistystä arvioi suojelualueita olevan, yli 30 % pinta-alasta. Lisäksi yksi yhdistys arvioi suojelualueidensa määräksi 20-30 %.

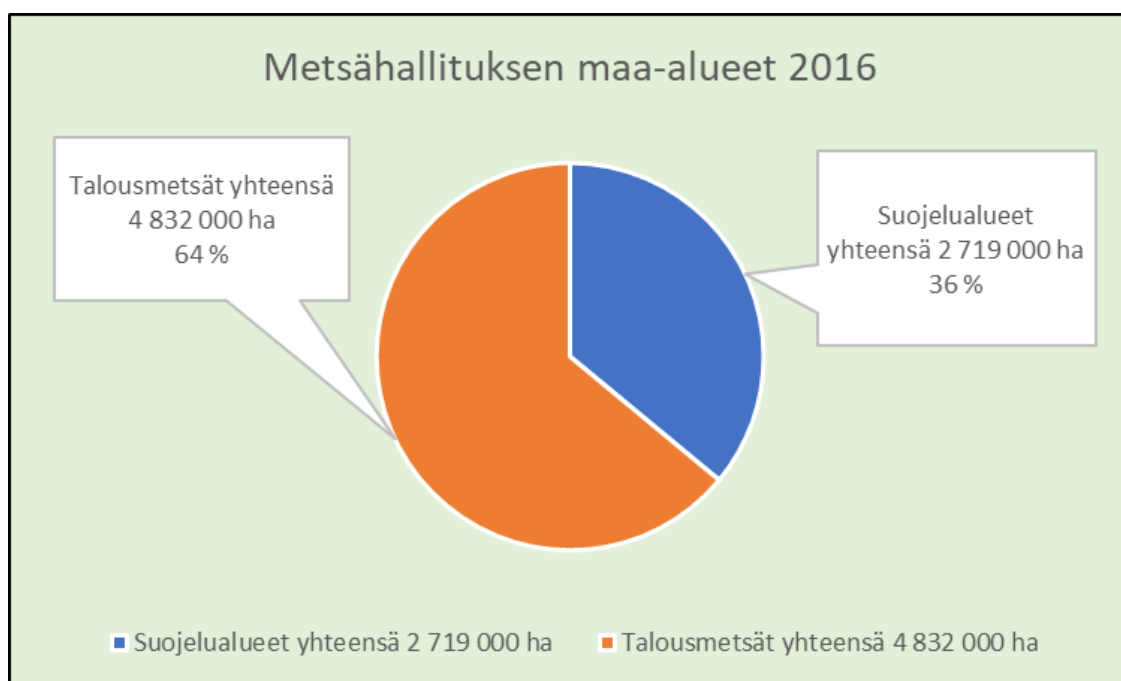

Kuvio 9. Suojelualan suhde Rhy:n pinta-alaan

Tutkimuksen mukaa suojelualueita olisi keskimääräisesti noin 10-15 % riistanhoitoyhdistysten pinta-alasta. Verrattuna Metsähallituksen ilmoittamaan 15 %:n koko Suomen Natura 2000 ohjelmissa olevien suojelualueiden määrään arvio on oikean suuntainen. Tarkastelussa täytyy huomioida suojelualueiden määrällinen painottuminen tutkimusalueelle suhteessa suojelualueiden pinta-alan määrään koko Suomessa.

5.2.2 Metsästys suojelualueella

Moottoroidulla ajoneuvolla liikkuminen maastossa ja metsästys vaatii aina maanomistajan antaman luvan. Metsähallitus toimii luvanantajana valtionmailla tapahtuvan moottoroidun ajoneuvon käytössä. (Kuvio 10.) Luvansaannin eroavaisuutta metsästyksen yhteydessä tarvittaviaan moottoriajoneuvon käyttämiseen kyseltiin mielipidettä seuraavilla kysymyksillä. Metsähallituksella on pohjoisessa hoidossa myös suojelualueiksi varattuja alueita sekä runsaasti metsätalouskäytössä olevia talousmetsiä. Metsästämiseen suojelualueella vaikuttavat suojelualueen tyyppi ja perustamissääädöksissä annetut ohjeet alueella metsästämisestä ja liikkumisesta.

Kuvio 10. Suojelualueiden osuus Metsähallituksen maista Suomessa. (Metsähallitus 2018e)

Neljäs kysymys; *”Koetaanko metsästäjäkunnassanne suojeluilla alueilla metsästäminen olevan samanlaista verrattuna, ei suojeltuihin valtionmaihin?”*. Vastausvaihtoehtoja kolme, **kyllä**, **ei** tai **en osaa sanoa**. Näillä vastausvaihtoehtojilla pyrin saamaan kysymykseen yksiselitteisen näkökannan jakauman. Vastanneista suurin osa 61 % mielestä suojelualueilla metsästäminen koetaan erilaiseksi, verrattuna Metsähallituksen talousmetsissä metsästäminen. Noin 28 % piti metsästyksiä molemmilla alueilla samanlaisina ja vastaajista 11 % vastasi, en osaa sanoa.

Viidennessä kysymyksessä käsiteltiin moottoriajoneuvolla liikkumista metsästyksen yhteydessä. Asia ei tule pienriistan pyynnissä kovinkaan voimakkaasti esille, vaan koskettaa enemmänkin suurriistan pyyntiä ja siinäkin vain pääsääntöisesti saaliin noutamista maastosta. Kysymyksessä kysyttiin toiminnanohjaajien näkemystä *”Myönnetäänkö suojelualueille metsästyksen yhteyteen samoilla kriteereillä lupia liikkumiseen ja saaliin pois kuljettamiseen moottoroidulla ajoneuvolla (mönkijä, moottorikelkka), kuin ei suojelluille valtionmaille?”* vastaukset jakautuivat kaikkien kolmen vastausvaihtoehdon kesken. Noin puolet vastaajista 55,5 % vastasi ei vaihtoehdon mukaan. He näkivät lupien myöntämisen perusteluissa olevan eroavaisuuksia suojelualueiden ja suojelemattomien valtionmaiden kesken. Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että samoilla kriteereillä myönnettäisiin luvat molemmille alueille. Kuusi vastanneista 33 % ei osannut sanoa alueellisen luvan myöntämisen eroavaisuuteen kantaansa. Alueellinen jako vastaajien kesken suojelualueiden laadun mukaan, saattoi olla vaikuttavin tekijä mielipiteiden jakautumisen.

Seuraavassa kuudennessa kysymyksessä kartoitettiin luvallisen suurpetopyynnin ja hirvenpyynnin tarvitsemien ajoneuvon käyttö lupien saannin eroja. *”Onko luvan saannissa liikkumiseen moottoroidulla ajoneuvolla, (mönkijä, moottorikelkka) eroja luvalliseen hirvenpyynnin ja luvallisen suurpetojen pyynnin kesken?”* kysymyksen vastaukset jakoivat mielipiteitä. Vastanneista 44 % valitsi ”en osannut sanoa” vaihtoehdon. Luvansaannissa hirvenpyynnin ja suurpetojen pyynnin kesken koki 33 % olevan eroja. Neljä vastanneista ei havainnoinut lupien myöntämisessä olevan eroavaisuuksia.

5.2.3 Riistanhoito- ja suoja-alueet

Riistanhoito ja kantojen säilyminen alueella on yksi metsästyskulttuurin ja harrastuksen tärkeimmistä elementeistä. Riistakantojen ja pyyntimäärien tulisi olla tasapainossa. Suojelualueet ovat monessa mittakaavassa riistakantojen kannalta hyviä ja turvallisia elinympäristöjä. Tehometsätalous on hävittänyt ja tuhonnut paljon riistan kannalta tärkeää elinympäristöä. Kokemukset suojelualueiden vaikutuksista riistaa suojaavina alueina olivat yllättävän yksimielisiä. Vastauksista

käy ilmi riistan kannalta suojelualueiden hyvä puoli. Koskemattomampi luonto on elinympäristönä parempi kuin ihmisen muotoilema metsäyhteisö.

Kysyttäessä *”Koetteko suojelualueet olevan metsästettävän riistan kannalta hyviä turva- ja suoja alueita?”* vastasi vain kaksi ei ja yksi vastanneista ei osannut sanoa. Suurin osa 83 % vastanneista piti suojelualueita riistakantojen kannalta hyvinä turva- ja suoja alueina.

”Antaako suojelu alueet jollain tapaa paremman suojan suurpedoille verrattuna muihin valtionmaihin?”. Kysymyksellä oli tarkoitus hakea tietoa suojelualueiden suurpetoja suojaavalle vaikutukselle. Suurpedoille suojaa antavina alueina suojelualueita piti 72 % vastaajista. Vastaajista 28 % oli sitä mieltä, ettei suojelualueet anna sen enempää suojaa kuin muutkaan Metsähallituksen alueet. Itärajan tuntumassa tapahtuvassa metsästyksessä on ollut huomattavissa petoeläinten katoaminen rajan taakse. Sama ilmiö toistuu myöskin suojelualueiden osalta, koska alueiden laajuuden takia alueiden sisäosissa metsästäminen on erittäin vähäistä.

Yhden vastaajan antamassa kommentissa tähän kysymykseen todettiin. *”Suojelualueet aikoinaan perustettu suurriistan suojelu ja elinalueiksi. Porotalous hävittänyt suurpedot suojelualueilta.”* Porotalouden ja suurpetojen ikuinen metsästyksen ristiriitaisuus tulevat tässä kommentissa hyvin esille. Poronhoito elinkeinona on myös yksi Pohjois-Suomen erikoisuus ja lailla suojeltu nautintaoikeus. Poronhoitoalue käsittää suunnilleen saman alueen kuin metsästyslain 8 § alue. Suurriistan suojelu ja poroelinkeinon harjoittaminen tuovat omat jännitteensä suojelualueiden käytössä.

Yhdeksännessä kysymyksessä *”Parantaako vai huonontaako suojelualueet erilaisten riistakantojen säilymistä ja lisääntymistä rhy:nne alueella?”* vastaukset hajosivat. 50 % vastaajista laitto i rastin kohtaan ”en osaa sanoa”. Vastanneista kolmanneksen mielestä riistakantojen säilymisen ja lisääntymisen kannalta suojelualueilla olisi merkitystä. Kolmen vastaajan mielestä suojelualueet huonontavat riistakantojen säilymistä ja lisääntymistä.

”Voidaanko suojelualueilla suorittaa riistanhoitoon liittyviä toimia riittävässä määrin?” kysymyksessä vastasi yli puolessa 61 %, ettei voida suorittaa. He katsoivat suojelualueiden rajoittavan riistanhoitotöiden tekoa. Vastanneista 22 %:n mukaan suojelualueet eivät rajoita riistanhoidollisia töitä. Kolme vastaajaa valitsi ”en osaa sanoa”.

Viimeisessä valintakysymyksessä tiedusteltiin toiminnanohjaajilta vapaan metsästysoikeuden säilyttämiseen mielipidettä. *”Tuleeko voimassa oleva vapaa metsästysoikeus valtionmaille (8 §) säilyttää nykyisessä muodossaan?”* vastaajat olivat yksiselitteisen samalla kannalla. Kaikki vastaukset 100 % oli täysin metsästyslain 8 §:n säilyttämisen kannalla nykyisessä muodossa.

5.2.4 Sanallisia mielipiteitä

Kysymyskohdassa kaksitoista saattoivat vastata ja kommentoida asioita aihealueeseen liittyen. *”Tähän voitte laittaa lisää ajatuksianne ja tarkennuksianne aihealueeseen liittyen.”* kohtaan tuli kolmelta vastaajalta ajatuksia. Yksi annetuista kommenteista tuli jo esille aiemman kahdeksannen kysymyksen kohdalla.

”Oman kuntani alueella Natura-alueet ovat pääasiassa vesistöjä, joten niillä ei ole paljon vaikutusta metsästykseen kokonaisuutena.” Kommentissaan vastaaja vain toteaa suojelualueiden kokonaistilanteen ja niiden vaikutukset oman riistanhoitoyhdistyksensä alueella.

”Suojelualueita on alueellani vähän. Ongelmat suojelualueilla tulevat esiin nimenomaan liian tiukkojen sääntöjen kautta eli jos havaitaan että tällainen suojelualue kasvattaa jotakin kantaa voimakkaasti myös sinne pitäisi olla helpommin saatavilla lupia esim. kannanhoidollisia.” Riistakantoja ja niiden tasapainoa tulisi voida säädellä myöskin suojelualueilla. Liian voimakasta varsinkin petoeläinten yksipuolista kantojen voimistumista tulisi voida säädellä myös suojelualueella. Kantojen säätelyyn tarvittaisiin kuitenkin mahdollisuus liikkua tarpeen vaatiessa moottoroiduilla ajoneuvoilla paremmin suojelualueen sisällä.

6 POHDINTA

Maahan ja maisemaan liittyvät asiat ovat aina kiehtoneet monessa mielessä itseäni. Valtion hallinnassa olevien maiden käytön tulevaisuus on pitkällä aikavälillä arvoitus. Suojelualueiden käytön rajoituksista tulevaisuudessa ei tiedä kukaan. Uusien suojelualueiden perustaminen ja niille laadittavat perustamisselvitykset tuskin tuovat kuntalaisille helpotuksia maastossa liikkumisen sekä metsästyksen muodossa.

Työssäni selvitin suojelualueiden kehitystä, historiaa ja tulevaisuudennäkymiä, jo perustettujen ja perustettavien suojelualueiden näkökulmasta. Työ oli antoisa ja opetti paljon lakien ja asetusten määrästä, mikä liittyy luonnonsuojeluun kansainvälisesti ja kansallisesti. Tekemäni työ avasi itselleni luonnonsuojelun mittakaavan ja siihen liittyvien kokonaisuuksien suuruuden. Ainutlaatuisen luontomme vaaliminen tulevien sukupolvien nautittavaksi on meidän kaikkien yhteinen tärkeä tehtävä.

Työhöni liittyvän tutkimustyön aihealue oli itselleni tuttua. Tehdessäni koulutukseen liittyvää harjoittelua suojelualueiden parissa Maanmittauslaitoksella pohdin ja tutkin asiaa suojelualueiden näkökulmasta. Pitkäaikainen omakohtainen harjastukseni metsästyksen ja riistanhoidon parissa toi myös oman näkökantansa ja ajatuksen tämän tutkimustyön tekemiseen. Tutkimustulokset vahvistivat aikaisempien paikallisten metsästäjien keskuudesta kuulemieni kysymyksiin liittyvien epäkohtien olemassa oloa. Myöskin omat aiemmat ajatukseni suojelualueiden ja metsästyslain tuoman nautintaoikeuden keskinäisistä vaikutteista saivat vahvistusta tutkimustulosten myötä.

Tutkimustyöhöni liittyvän kyselyn suunnittelun ja toteutuksen suoritin kesällä 2017. Tutkimuksen tekemiseen sähköpostin kautta perustui ajatukseen vaivattomuudesta ja helppoudesta tutkimuksen toteuttamisen kannalta. Tutkimuskyselyn tekeminen sähköpostin kautta on toimiva tapa tämänkaltaisessa tutkimuksessa. Kyselyn vastaajaksi toiminnanohjaajat olivat ihanteellinen kohderyhmä. Heidän

tietämyksensä metsästyksen ja riistanhoitoon on paras mahdollinen riistanhoitoyhdistysten tasolla. Lisäksi heidän henkilö- ja osoitetietonsa oli helposti saatavissa riistakeskuksen nettisivuilta.

Tutkimuksessa pohdin ja selvitin metsästyksen kannalta aikanaan saadun nautintaoikeuden pysyvyyttä ja sen käyttörajoitteiden vaikutusta suojelualueilla. Perussyynä aikanaan nautintaoikeuden antamisella oli turvata pohjoisen pysyminen asuttuna ja asukkaiden toimeentulon turvaaminen huonoina aikoina. Tänäkin päivänä voi todeta näiden alkuperäisten kriteerien ainakin osittain pitävän paikkaansa. Nautintaoikeutta on kaavailtu poistettavaksi useaan otteeseen, ensimmäisen kerran jo vuonna 1962. Tämän oikeuden säilyttämiseen tutkimus toi selvän ehdottoman kannan. Metsästyslain 8 § tulee säilyttää koskemattomana tulevaisuudessakin.

Tutkimukseni jakautui suojelualueiden, metsästyksen ja riistanhoidon eroavaisuuksien tutkimiseen. Aihe alueissa pureduin tutkimaan perusajatuksia suojelualueiden ja suojelemattomien valtionmaiden eroavaisuuksista, metsästys harrastuksen näkökulmasta. Vastauksissa hämmensi jonkin verran ”en osaa sanoa” vaihtoehdon käyttö osassa vastauksia. Olisiko ollut syynä neutraalin vastauksen antamisen turvallisuus, epävarmaan kantaan asiassa?

Tutkimuksessa kysymyksiin annettujen vastausten perusteella koettiin suojelualueilla olevan vaikutusta luvan saamisessa moottoroidulla ajoneuvolle. Esimerkiksi Luiron käyttö- ja hoitosuunnitelmassa sanotaan, että alue pyritään rauhoittamaan ylimääräiseltä liikenteeltä häiriöiden välttämiseksi ja luonnonsuojelullisista syistä (Metsähallitus 2006, 32). Maanomistukseen perustuvalla luvanmyöntämisellä onkin mahdollista säädellä ja muuttaa yksipuolisesti tulevaisuudessa luvanmyöntämisen perusteita. Luonnonpuistoihin koettiin vaikeana saada minikäänlaista lupaa, mikä on ymmärrettävää niiden suojelemisen luonteen tärkeyden kannalta.

Suurriistan metsästyksen kannalta koneellinen saaliin pois hakemisen mahdollisuus on ainoa keino suorittaa metsästystä suojelualueen sisällä. Tämä ongelma

koettiin korostuvan tarpeesta metsästää syvemmällä suojelualueen sisällä. Yhtenä vaihtoehtona ajoneuvojen käyttöön suojelualueilla on paikallisten metsästäjien keskusteluissa tuotu esille, mahdollisuutta liikkua samoja jälkiä kuin porotalouden harjoittajat liikkuvat. Näin maastoon ei tulisi uusia uria juurikaan lisää.

Riistanhoito on tärkeä riistakantojen säilymisen ja tasapainossa pitävä tekijä. Tutkimuksessa riistakantojen hoidosta suojelualueilla oltiin monta mieltä. Ehkä alueelliset ja suojelualuekohtaiset erot vaikuttavat myöskin näkökantoihin riistanhoidon kannalta.

Tekemäni työ opetti paljon erilaisten suojelualueiden muodostamisen suunnittelusta ja toteutuksesta luonnonsuojelun eri vaiheissa. Toivon työni antavan kaikille luonnonsuojelusta ja maanmittauksesta innostuneille uutta tietoa ja näkökantaa asiaan. Eteläsuomalaisille on aina ollut vaikea ymmärtää metsästyslain 8 §:n merkitys Pohjois-Suomessa asuville. Toivonkin tämän työn antavan heille lisäymmärrystä asioiden suhteen. Luonnonsuojelu ei ole vain paikallinen asia vaan kansallinen meidän kaikkien yhteinen asia.

7 LÄHTEET

Euroopan komissio 2000. Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, Luxemburg, 2000. Viitattu 34.2.2018 http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/provision_of_art6_fi.pdf.

Euroopan komissio 2009. Natura 2000. Viitattu 28.1.2018 http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/nat2000/factsheet_fi.pdf.

Erämaalaki 17.1.1991/62.

Kaivoslaki 10.2.2011/621.

Kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1995/554.

Kiinteistörekisterilaki 16.5.1985/392.

Kotikuntalaki 11.3.1994/201.

Laki metsähallituksen erävalvonnasta 22.12. 2005/1157.

Laki metsästyslain muuttamisesta 30.12.2014/1427.

Laki metsästyslain 8 § muuttamisesta 30.12.2014.

Luonnonsuojelulaki 23.2. 1923/71.

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096.

Maa-aineslaki 24.7.1981/555.

Maastoliikennelaki 22.12.1995/1710.

Metsähallitus 2006. Luiron soiden hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C8. Viitattu 13.2.2018 <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Csarja/c8.pdf>.

Metsähallitus 2014. Suojelualueen hoidon ja käytön periaatteet. Sarja B 203. Helsinki: Edita Prima Oy.

Metsähallitus 2015. Lapin erämaa-alueet. Viitattu 30.1.2018 <http://www.metsa.fi/eramaaalueet>.

Metsähallitus 2016a. Maat- ja vedet karttapalvelu. Viitattu 8.2.2018 https://metsahallitus.maps.arcgis.com/apps/Embed/index.html?webmap=aa8a36b1386b42f6bb7114def7aafdfa&extent=11.5484,62.1364,40.1788,68.2789&home=true&zoom=true&scale=true&search=true&searchextent=false&legend=true&disable_scroll=false&theme=light.

- 2016b. Muut luonnonsuojelualueet. Viitattu 30.1.2018
<http://www.metsa.fi/muutluonnonsuojelualueet>.

- 2016c. Soidensuojelualueet säilyttävät ainutlaatuista suoluontoa. Viitattu 30.1.2018 <http://www.metsa.fi/soidensuojelualueet>.

- 2016d. Suojelualueiden hoito ja käyttö. Viitattu 29.1.2018
<http://www.metsa.fi/suojelualueiden-hoito-ja-kaytto>.

Metsähallitus 2017. Suomen kansallispuistot pinta-alan, perustamisvuoden ja käyntimäärän mukaan. Viitattu 2.2.2018 <http://www.metsa.fi/kansallispuistotau-lukot>.

Metsähallitus 2018a. Kansallispuistojemme historiaa. Viitattu 3.2.2018
<http://www.luontoon.fi/kansallispuistojemmehistoriaa>.

- 2018b. Julkaisut.metsa.fi. Suojelualueita perustettu Itä-Lappiin. Viitattu 29.1.2018 <https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut?Keywords=156&Languages=1&PublicationSeries=&ProductCategory=>.

- 2018c. Pyhä-Luoston historiaa. Viitattu 2.2.2018 <http://www.luontoon.fi/pyha-luosto/historia>.

- 2018d. Natura 2000 -alueilla suojellaan luontotyyppejä ja lajeja. Viitattu 29.1.2018 <http://www.metsa.fi/natura2000alueet>.

- 2018e. Pinta-alat ja aluekartat. Viitattu 8.2.2018 <http://www.metsa.fi/pintaalat-jaaluekartat>.

Metsästyslaki 28.6.1993/615.

Nykänen, A. Nylander, E. & Korhonen, P. 2014. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2013. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Viitattu 4.2.2018 https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/519810/rkts2014_13.pdf?sequence=1.

Pakkanen, A. Pyhä-Luoston kansallispuisto. Viitattu 13.2.2018 <http://www.luontoon.fi/pyha-luosto>.

Riistahallintolaki 18.2. 2011/158.

Salmi, J. & Salmi, P. 2005. Pohjois-Suomen pienriistanpyynti metsästäjien mielipiteissä. Helsinki 2005. Viitattu 4.2.2018 <http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/536731/raportti358.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Similä, J. & Suvantola, L. Luonnonsuojeluoikeus. Helsinki: Edita.

Suomen riistakeskus. Alueelliset riistaneuvostot 1.8.2017. Viitattu 30.1.2018 <https://riista.fi/riistahallinto/alueelliset-riistaneuvostot/>.

Suomen riistakeskus. Riistahallinto16.4.2013.Viitattu30.1.2018
<https://riista.fi/riistahallinto/>.

Vesilaki 27.5.2011/587.

Ympäristöministeriö 2013. Natura-alueen toteutus ja arviointi. Viitattu 21.1.2018
http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Naturaalueet/Naturaalueen_toteutus.

Ympäristöministeriö 2015. Natura 2000 -verkosto turvaa monimuotoisuutta. Viitattu.20.1.2018 http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Naturaalueet.

Ympäristöministeriö 2016. Luonnonsuojelu yksityismailla. Viitattu 30.1.2018
http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Luonnonsuojelu_yksityismailla.

Ympäristöministeriö 2018. Itä-Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelualueiden verkostot vahvistuivat. Viitattu 13.2.2018 [http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankoh-taista/Tiedotteet/ItaLapin_ja_PohjoisPohjanmaan_luonnonsuo\(44482\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankoh-taista/Tiedotteet/ItaLapin_ja_PohjoisPohjanmaan_luonnonsuo(44482)).

8 LIITTEET

- Liite 1. Tutkimuksen kyselykaavake
- Liite 2. Tutkimusalueen riistanhoitoyhdistykset
- Liite 3 Kuvioluettelo

Arvoisa vastaanottaja. Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja.

Opiskelen Lapin ammattikorkeakoulussa(AMK) maanmittaustekniikkaa, työni ohessa. Olen myöskin innokas metsästyksen harrastaja Lapista. Teen lopputyötäni suojelualuekiinteistöistä sekä niiden muodostamisen vaikutuksista, pohjoisen Suomen alueella. Tutkin työssäni suojelualueiden vaikutuksia, metsästämissen harrastamiseen.

Kyselyssä on tarkoitus kartoittaa suojelualueiden vaikutuksia, vapaan metsästysoikeuden alueilla. Tällä riistanhoitoalueiden toiminnanohjaajille suunnatulla kyselyllä haen tietoa mahdollisista, suojelualueiden vaikutuksia paikallisten asukkaiden metsästysmahdollisuuksiin suojelualueella. Kyselyn olen rajannut koskemaan valtionmailla vapaan metsästysoikeuden omaavia riistanhoitoyhdistyksiä.

Sähköpostini liitteenä laitan myöskin kysely lomakkeen, johon toivon kaikkien runsaslukuisesti osallistuvan. Jotta kyselyn tuloksesta tulisi kattava ja riittävän laajapohjainen, niin toivonkin teidän vastaavan kyselyyni 1.8.2017 mennessä.

Vastauksenne käsitellään luottamuksellisesti ja niitä ei anneta muuhun käyttöön. Rhy:nne antamia vastauksia ei esitellä työssäni yksilöidysti.

Minut tavoittaa s-postistani tai puhelimella, jos teillä on asiasta kysyttävää tai haluatte keskustella kyselyyn liittyvistä asioista.

Ystävällisin terveisin
Martti xxxxxxxxxxxx
Insinööriopiskelija, Lapin AMK
p.0000 123 456
s-posti. xxxxxxxxxxxx@gmail.com

16.7.2017

Tutkimuskysely riistanhoitoyhdistys. Suojelualueiden vaikutuksista paikallisten vapaan metsästysoikeuden omaavien metsästäjien, metsästys harrastukseen suojelluilla alueilla.

1. Sijaitseeko riistanhoitoyhdistyksenne alueella suojelualueita?
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ En osaa sanoa
2. Minkälaisia suojelualueita rhy:nne alueella on?
☐ Natura 2000 -alueet
☐ Kansallispuistot (Erämaa-alueet, Valtion retkeilyalueet)
☐ Muut suojelualueet (Luonnonpuistot, Soidensuojelualueet, Vanhojen metsien suojelualueet, Lehtojensuojelualueet).
☐ Yksityiset suojelualueet
3. Kuinka paljon arvioitte suojelualueita olevan rhy:nne pinta-alasta? (arvioi annetuista vaihtoehdoista lähinnä oleva).
☐ 0-5% ☐ 5-10% ☐ 10-20% ☐ 20-30% ☐ yli 30%
4. Koetaanko metsästäjäkunnassanne suojeluilla alueilla metsästäminen olevan samanlaista verrattuna, ei suojeltuihin valtionmailhin?
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ En osaa sanoa
5. Myönnetäänkö suojelualueille metsästyksen yhteyteen samoilla kriteereillä lupia liikkumiseen ja saaliin pois kuljettamiseen moottoroidulla ajoneuvolla (mönkijä, moottorikelkka), kuin ei suojelluille valtionmaille?
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ En osaa sanoa
6. Onko luvan saannissa liikkumiseen moottoroidulla ajoneuvolla (mönkijä, moottorikelkka) eroja luvalliseen hirvenpyynnin ja luvallisen suurpetojen pyynnin kesken?
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ En osaa sanoa
7. Koetteko suojelualueet olevan metsästettävän riistan kannalta hyviä turva- ja suoja alueita?
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ En osaa sanoa
8. Antaako suojelu alueet jollain tapaa paremman suojan suurpedoille verrattuna muihin valtionmailhin?
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ En osaa sanoa

9. Parantaako vai huonontaako suojelualueet erilaisten riistakantojen säilymistä ja lisääntymistä rhy:nne alueella?

☐Parantaa ☐Huonontaa ☐En osaa sanoa

10. Voidaanko suojelualueilla suorittaa riistanhoitoon liittyviä toimia riittävässä määrin?

☐Kyllä ☐Ei ☐En osaa sanoa

11. Tuleeko voimassa oleva vapaa metsästysoikeus valtionmaille (8§) säilyttää nykyisessä muodossaan?

☐Kyllä ☐Ei ☐En osaa sanoa

12. Tähän voitte laittaa lisää ajatuksianne ja tarkennuksianne aihealueeseen liittyen.

Kiitokset vastauksistanne.

Tutkimuskysely alueen riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat.

1. Kuusamo	Kari Nurmi,	kuusamo@rhy.riista.fi
2. Pudasjärvi	Vesa Teivaanmäki,	pudasjarvi@rhy.riista.fi
3. Taivalkoski	Hannu Pitkänen,	taivalkoski@rhy.riista.fi
4. Kajaani	Matti Kulju,	kajaani@rhy.riista.fi
5. Hyrynsalmi / Ristijärvi	Timo Toivonen,	hyrynsalmi-risti- jarvi@rhy.riista.fi
6. Kuhmo	Olavi Pääkkönen,	kuhmo@rhy.riista.fi
7. Paltamo	Aaro Möttönen,	paltamo@rhy.riista.fi
8. Puolanka	Jalo Karhu,	puolanka@rhy.riista.fi
9. Sotkamo	Jari Korhonen,	sotkamo@rhy.riista.fi
10. Suomussalmi	Ale Seppänen,	suomussalmi@rhy.riista.fi
11. Vuolijoki	Heikki Nissinen,	vuolijoki@rhy.riista.fi
12. Vaala	Reijo Olsbo,	vaala@rhy.riista.fi
13. Enontekiö	Jouko Ala-Poikela,	enontekio@rhy.riista.fi
14. Inari	Pertti Vikeväkorva,	inari@rhy.riista.fi
15. Kemijärvi	Esko Törmänen,	kemijarvi@rhy.riista.fi
16. Keminmaa	Ville Matias Keloneva,	keminmaa@rhy.riista.fi
17. Kittilä	Niina Jauhojärvi,	kittila@rhy.riista.fi
18. Kolari	Paula Ajanki,	kolari@rhy.riista.fi
19. Muonio	Juha Niemelä,	muonio@rhy.riista.fi
20. Pelkosenniemi	Juhani Talvensaari,	pelkosenniemi@rhy.riista.fi
21. Pello	Maija-Liisa Pakisjärvi,	pello@rhy.riista.fi
22. Posio	Martti Ilmari Loukusa,	posio@rhy.riista.fi
23. Ranua	Hannu Säkkinen,	ranua@rhy.riista.fi
24. Rovaniemi	Matti Ylijääskö,	matti.ylijaasko@roi-rhy.inet.fi
25. Salla	Kari Hänninen,	salla@rhy.riista.fi
26. Savukoski	Lahja Alajeesiö,	savukoski@rhy.riista.fi
27. Simo	Teppo Haapaniemi,	simo@rhy.riista.fi
28. Sodankylä	Kalle Kuusela,	sodankyla@rhy.riista.fi
29. Tervola	Kari Kokkonen,	tervola@rhy.riista.fi
30. Tornio	Esa Ensio Kurtti,	tornio@rhy.riista.fi
31. Utsjoki	Jouko Esa Vuomajoki,	utsjoki@rhy.riista.fi
32. Ylitornio	Markku Mattila,	ylitornio@rhy.riista.fi

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Jylhää Isokuraa Pyhä-Luoston kansallispuistosta	11
Kuvio 2. Natura 2000 koskevan suunnitelman- ja hankkeen arviointi	18
Kuvio 3. Suomen luonnonpuistot	21
Kuvio 4. Metsästyslain 8 §:n mukainen alue	30
Kuvio 5. Metsästäjien jakauma valtionmailla metsästyslain 8 §:n alueella ..	31
Kuvio 6. Vastausten alueellinen jakauma	34
Kuvio 7. Suojelualueiden jakauma Rhy:n alueella	35
Kuvio 8. Suojelualueet tutkimusalueella	36
Kuvio 9. Suojelualan suhde Rhy:n pinta-alaan	37
Kuvio 10. Suojelualueiden osuus Metsähallituksen maista Suomessa	38